

DARBININKŲ BALSAI

Metai VII

LIEPOS-JULY, 1923

No. 7

ISADORA DUNCAN
Garsiausia Amerikos šokėja, kuri išvažiavo į Ru-
siją vest tenais šokių mokyklą.

LMPSA. FINANSINĖ APYSKAITA UŽ GEGUŽĮ, 1923.						
Kuopa	Miestas	Suma				
14 Easton, Pa.		\$3.00	88 Pittston, Pa.	4.45	66 Los Angeles, Cal.	2.40
Pav. Stankienė J.		1.35	5 Rockford, Ill.	5.85	64 Great Neck, N. Y.	4.95
2 Worcester, Mass.		3.60	22 Montello, Mass.	3.75	49 Brighton, Mass.	5.40
91 Maspeth, N. Y.		2.16	24 Cleveland, Ohio.	2.85	126 Portage, Pa.	1.50
11 Philadelphia, Pa.		8.25	60 Pittsburgh, Pa.	1.50	16 Springfield, Ill.	4.20
30 Bridgewater, Mass.		4.80	70 Racine, Wis.	2.85	113 Inkerman, Pa.	1.50
1 Brooklyn, N. Y.		8.55	28 Baltimore, Md.	3.70	108 West Frankfort, Ill.	1.00
8 Lawrence, Mass.		2.20	43 Cicero, Ill.	5		
30 Bridgewater, Mass.		.40	118 Auburn, Ill.	1.00		Viso \$176.76
44 Norwood, Mass.		1.05	12 Waterbury, Conn.	4.35		
65 Rumford, Me.		1.95	61 Lowell, Mass.	1.80		
102 New Kensington, Pa.		1.35	54 Scranton, Pa.	1.80		
11 Philadelphia, Pa.		.60	72 Kenosha, Wis.	1.20		
94 Benton, Ill.		1.95	26 Rochester, N. Y.	3.60		
50 Gardner, Mass.		5.55	51 Collinsville, Ill.	1.35		
10 Newark, N. J.		4.20	33 Mahanoy City, Pa.	4.20		
13 So. Boston, Mass.		4.95	9 Chicago, Ill.	5.15		
42 New Haven, Conn.		3.60	32 Mc Kees Rocks, Pa.	1.50		
91 Maspeth, N. Y.		1.95	36 Minersville, Pa.	3.60		
23 Binghamton, N. Y.		2.10	111 Brooklyn, N. Y.	.75		
86 Herrin, Ill.		1.80	17 Detroit, Mich.	8.60		
119 Royalton, Ill.		1.45	122 DeKalb, Ill.	3.80		
116 Miners Miles, Pa.		1.40	4 Elizabeth, N. J.	2.25		
			27 Cambridge Mass.	3.60		
			37 Grand Rapids, Mich.	4.65		
			41 Akron, Ohio.	1.80		
			108 West Frankfort, Ill.	2.55		

IŠLAIDOS

Narinės mokestys už Gegužį	\$114.64
23 kp. auka del polit. kalinių	5.00
63 kp. auka del polit. kalinių	10.00
108 kp. auka del Labor Defense Committee	16.40
Viso	\$146.04

SUTRAUKA:

Balansas balandžio mėn.	\$488.78
Iplaukos Gegužio mėn.	176.76
Viso	\$665.54
Išlaidos	146.04
Birželio 1 d. išde lieka	\$519.50
LMPSA. Centro Sekr.	
O. Šimoliuniutė	
LMPSA. Centro Išdininė	
M. Račkauskienė	

VISOMS L. M. P. S. A. NARĖMS

Draugės, kurios negausite "Darbininkų Balso", tai nekaltinkite Administratorės, bet pasižiūrėkite į savo mokesčių knygutę ar esate užsimokėjusios narines duokles. Jeigu nesate, tai sekančiame kuopos susirinkime pasistengkite užsimokėti, tai tuomet ir vėl pradės jus lankyti "Darbininkų Balsas".

O jeigu esate užsimokėjusios ir negaunate jo, tai tuomet klauskite kuopos finansų sekretorės ar ji pasiuntė mokestys į Centrą ar ne? Tai tuomet žinosite kame yra klaida ir ką už tai kaltinti.

Tankiai buna taip, kad narinės mokestys išbūna pas kuopos sekretorę tris, keturius ir daugiau mėnesių, o tuo pačiu sykiu centro sekretorė nesulaukdama narių mokesčių sulaiko siuntinėjusi joms "Darbininkų Balsą".

Draugės, tatai įsitėmykite gerai, kol iš kuopų sekretorių arba ir iš pačių narių neišnyks tas apsileidimas, tol "Darbininkų Balso" sulaikymas bus neišvengiamas.

Mes neturime pamiršti tą, kad darbininkų klasės išsiliuosavimas priklauso nuo pačių darbininkų darbo. O jeigu mes taip veiksime, kad neturime nei valandėlės laiko ateiti į susirinkimą ir užsimokėti narines mokesčius, tai jau daugiau negu bloga. O jau apie pasiliuosavimą iš po kapitalistinės vergijos, tai nėra ko nei kalbėti.

Draugės, meskime tinginystę iš savo tarpo ir imkimės aktyvio veikimo.

O. ŠIMOLIUNIUTĖ,

L. M. P. S. A. Centro Sekr.

LMPSA. Pirmo Rajono konferencija įvyks 29 Liepos-July, 1923, Yonkers, N. Y. Visos kuopos pasistengkit prisijusti delegates.

Org. M. Paukštienė.

"DARBININKŲ BALSO" ADMINISTRATORĖS PRANEŠIMAS.

"Darbininkų Balso" No. 5 buvau pranešus, kad yra atspausdintos kortos del prenumeravimo "Darbininkų Balso". Bet LMPSA. kuopos labai šaltai žiuri į tą darbą. Bėgyje dviejų mėnesių, minėtų kortų užsisakė šios LMPSA. kuopos: 24 kuopa, 40 kortų, 23 — 20, 63 — 10, 124 — 5, ir 89 — 5. Kur mūsų visos kitos kuopos, Ar joms nesvarbus apšvietos skleidimo darbas, kad jos nesirupina juomi?

Draugės, dabar yra gera progą gauti naujų "Darbininkų Balsui" skaitytojų, nes vasaros laike yra rengiama visokių piknikų ir išvažiavimų, į kuriuos suvažiuoja įvairių pažiūrų žmonės, tai tokiuose išvažiavimuose kaip tik ir yra galima pasidaruoti del "Darbininkų Balso".

Draugės, kurios mes ilsėjomes iki šioliai, tai dabar su nauja energija imkimes už darbo ir dirbkime tiek, kiek mūsų spėkos, mums leidžia. Vieną kalbinkime naujas nares į LMPSA., kitos platinkime literatūrą ir gaukime daugiau naujų skaitytojų del "Darbininkų Balso". Taip mes dirbdamos padarysime didelę naudą del visos darbininkų klasės.

Laukiu jūsų pasidarbavimo.

O. Šimoliuniutė, "Darb. Balso" Adm.

DARBININKIŲ BALSAS

WOMEN WORKERS' VOICE

PIRMAS LIETUVIŲ MOTERŲ DARBININKIŲ ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women Workers' Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor K. Petrikienė, Manager O. Šimoliuniū tė. Subscription: \$2.00 a year; 6 mo. \$1.00; single copy 15 c. Adress: Darbininkų Balsas, 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y. July 28, 1920.

Metai VII.

LIEPOS-JULY, 1923.

No. 7.

Suvažiavimai ant Suvažiavimų

V. VARNAS.

Abelnas Amerikos moterų judėjimas nėra jau taip mažas. Bet ar tas judėjimas neša kokią nors naudą darbininkėms moterims, tai jau kitas klausimas. Pagaliaus, kaip buržuazija, taip ir jos spauda rūpinasi buržuaziniu moterų judėjimu ir jį garbina. Apie darbininkių moterų judėjimą buržuazinė spauda nieko neužsimena.

Pastaruoju laiku Amerikoje buvo suvažiavimai ant suvažiavimų, nes bėgyje savaitės laiko įvyko net keli jų.

Iowa valstijoje įvyko ketvirtoji moterų balsuotojų lygos konferencija, kurioje dalyvavo didžiūmoje buržujės moterys. Nors šita lyga rūpinasi vien tik plačiau išnaudoti savo teises, tai yra, persiėmus grynai buržuazine dvasia, vienok konferencijoje buvo pakeltas ir moterų darbininkių klausimas. Priimta rezoliucija, kurioje pageidaujama kad visoje šalyje būtų moterims įvesta aštuonių valandų darbo diena ir kad į savaitę jos dirbtų ne daugiau 44 valandų. Rezoliucijoje reikalaujama, kad būtų uždrausta moterims ir nesuaugusiam jaunimui naktinis darbas, kad būtų nustatyta minimum darbininkių alga.

Panašią rezoliuciją priėmė neseniai

Washingtono įvykus taip vadinama vartotojų moterų lyga.

Pasibaigus viršminėtai konferencijai, Washingtono įvyko moterų darbo unijų suvažiavimas. Svarbiausiu suvažiavime klausimu buvo, tai nustatymas moterims minimum algos. Mat, augščiausias teismas pripažino nekonstitucijiniu valstijų įstatymą, nustatantį moterims darbininkėms minimum algas. Ir kaip tik augščiausias teismas paskelbė savo nuosprendį, tai veik visur darbdaviai pradėjo moterims numušdinėti algas nepaisant, kad jos ir pirmiau gavo be galo mažas. Todel suvažiavimas pirmiausiai ir ėmė šitą klausimą svarstyti. Žinoma, nutarta visais galimais būdais kovoti už savo teises, tai yra, už trumpesnes darbo valandas, už didesnes algas ir už nustatymą minimum algų. Bet ar tie nutarimai bus vykdomi gyveniman, sunku pasakyti, nes moterų darbo unijos dar nėra susipratusių darbininkių rankose, dar jų vadovės taip šoka, kaip Gompersas ir kompanija dūduoja. O juk ir Gompersas visokiuose suvažiavimuose moka liežuvio kovoti, bet kada prisieina tą kovą gyveniman vykdyti, tuomet ką kitą matome. Taip ir

čia gali būti. Tik tada suvažiavimo nutarimais galima būtų pasidžiaugti, jei moterų darbininkų darbo unijos būtų tikrai susipratusių darbininkų rankose. Tuo tarpu to dar nėra ir nesimato, kad greitai bus.

Pasibaigus darbo unijų konferencijai, prasidėjo taip vadinamų visuomeninių veikėjų konferencija, kurioje svarstyta apie kultūrinį darbą, apie apšvietos skleidimą. Šitas suvažiavimas buvo grynai buržuazinis ir jame apie moterų darbininkų padėjimą nei puse lūpų neprisiminė.

Pagalčiau, Virginia valstijoje įvyko suvažiavimas moterų tarnautojų federaliniame darbo departamente. Čia jau buvo prisiminta apie tai, kad įstatymais turėtų būti aprubežiuotos moterims darbo valandos ir nustatyta minimum alga. Vienok ir šiame suvažiavime tik šešėlis matėsi darbininkų reikalų, o visas suvažiavimas buvo persiėmęs smulkiosios buržuazijos dvasia.

Kaip matome, tai abelnas moterų judėjimas jau nėra taip mažas, bet tame judėjime veik kaip ir nėra darbininkiško judėjimo, neskaitant darbo unijų moterų suvažiavimo.

Teisybė, balsuotojų lyga priėmė rezoliuciją aštuonių valandų darbo dienos klausime ir minimum algų, bet negalima sakyti, kad šitas suvažiavimas vadovavosi gerais norais arba atjautimu moterims darbininkėms. Čia reikia manyti, kad suvažiavę politikierės tyčia iškėlė šitą klausimą, kad daugiau patraukus savo pusėn darbininkų balsuotojų arba, geriau sakant, kad laike rinkimų pasigavus daugiau balsų už tos lygos išstatytus arba rekomenduojamus kandidatus.

Nepaisant visų šitų ir dar būsimų suvažiavimų, nepaisant visų priimtų rezoliucijų arba pasižadėjimų kovoti ir už moterų darbininkų reikalus, susipratusių moterų darbininkų kova turi eiti savo keliu. Susipratę darbininkės privalo tokius suvažiavimus išnaudoti tik savo agitacijai ir propagandai, bet neatsidėti ant jų. Amerikos susipratę darbininkės privalo bend-

rai darbuotis su vyrais visur po vadovyste Amerikos Darbininkų Partijos, nes tik ši partija rodo tikrą kelią prie išsiliuosavimo iš alginės vergijos.

KUR NEMUNAS TEKA.

Kur bėga šešupė,
Kur Nemunas teka,
Lietuviški buožės
Ten rakpelnius plaka.

Rykštėmis kapoja
Iš rūbų išrengę,
Žaizdas gi kraujuotas
Šlapiais maišais dengia.

Nevieną vargdienį
žvalgyba apdaužė,
Spardyđama kojoms,
Šonkaulius sulaužė.

Nevieną kankinant,
Laipsniškai nužūdė;
Kalėjime laikant, —
Dar gyvą supūdė.

Tyčiojas beširdžiai,
Siusdami, uždami, —
“Esi komunistas?!” —
Vis klausia mušdami.

Jei mušamas tyli,
Nusilpęs, be žado,
Tad žiaurus budeliai,
Durtuvais dar bado!

šompolus, botagus,
Kenčia vargšų kūnai,
Per tą buožių valdžią,
Kad ją trenkt perkūnai!

Kur bėga šešupė,
Kur Nemunas teka;
Kur šnipai, žandarai,
Lietuviškai šneka. —

Ten laisve naudojasi
Vien buožės ikvaliai,
O ne darbo žmonės,
Beturčiai, bedaliai.

Rusijos Kontrrevoliucionierių Bėdos

Rusijos kontrrevoliucionieriai, bastydami po pasaulio užkampius, vis dar negali apsiprasti su faktu, kad Tarybų Valdžia nenugalima, kad ji kasdien stiprėja. Jie vis dar ramina save iliuzijų mirażu, būk kurią gražią dieną Rusijos darbininkų valstybė griūsianti ir jie tapsią pašaukti prie tos didžiulės šalies vairo. Tada, mat, ir vėl jiems pražydytų aukso dienos ir vėl jie galėtų lupti nuo muziko devynis kailius. Jiems alpsta širdis džiaugsmu ir mintis kyla link debesų, lyg to mytiškojo Abelio aukuro dumai, kada jie pradeda svajoti apie tuos senus gerus laikus, kada tėvukas caras riogsojo ant sosto. Nedyvai, todėl, kad jie nesitveria pykčiu ir pagieža, kada jie mato dabar tą "nepraustą" muziką esant viešpačiu savo šalies. Schema seka schemą, planas veja planą, kad čia kaip nors sugražinus carizmo laikus, kad kaip nors pasižabojus dirbančiąją liaudį.

Paryžius, Londonas, Berlynas ir Belgradas verda-kunkuliuoja konferencijom ir suvažiavimais. Kas mielas mėnesis, tai naujas skymas. Kaip praneša iš Paryžiaus, tai tasai miestas tapęs viso to judėjimo centru, viso to juodašimtiško judėjimo Meka; visų į ten akys nukreiptos.

Bėda tik tiem niekšam ta, kad jie negali susitaikyti savo tarpe: neužmušę mešką, jau jie pešasi už jos kailį. Tasai visas judėjimas, pamatiniai, dalinasi į du lagerius: į monarchistus ir demokratų-liberalus. Šios dvi kategorijos talpina savy ir Puriškevičiaus tipo juodašimčius ir menševikus ir social-revoliucionierius. Mat, jiems visiems Tarybų Valdžia, tai akstinas gerklė; jie visi principe su tuo sutinka. Nesutinka jie tik tame, kad vieni nori patvaldės monarchijos, o kiti buržujinės respublikos. Be to, dar ir tuodu pamatiniu lageriu suskilę į smulkias frakcijas, kurios tarp savęs gerkliuojasi.

Monarchistai pešasi už kandidatą į carus: vieni jų stoja už kunigaikštį Kirylių, o

kiti perša kunigaikštį Dimitrijų. Pirmojo šalininkai nurodinėja, būk Kirylius, Aleksandro Trečiojo, Vladimiro, sūnus, tai esąs dievo "pateptas" caro įpėdinis. Gi Dimitrijo šalininkai sako, kad Vladimiras, Kiryliaus tėvas, vesdamas protestone išsizadėjo sosto teisių ir todėl jie stoja už jaunąjį kunigaikštį, dalyvavusį Rasputino užmušime.

Yra dar ir trečia monarchistų grupė, kuri mano, būk umai monarchiją nebūsią galima atsteigti ir kad dabar patogiausia būsią įvesti "geležinę diktaturą", kuri turėtų "išvaikyti bolševikiškus velnius" iš muzikų, o jau paskui, kada muzikai pasidarysią "minkšti kaip vaškas" tik tada juos "palaiminti" monarchija. Į tokius diktatorius jie perša kunigaikštį Mýkolą, kaip "liberalių" pažiūrų žmogų.

Generolo Wrangelio šešėlis, tai lyg tasai mistiškasai sfinksas nuolatos pasireiskia tų juodašimčių lageriuose. Tasai garbingos šalies negarbingas sūnus dabar bastosi po Bulgariją be turtų ir be legionų. Jisai laukia ar nepašauks jį darban senieji viešpačiai.

Taip vadinami demokratų-liberalai irgi suskilę į frakcijas. Dešinieji social-revoliucionieriai, kuriem vadauja Avksentjevas, norėtų sudaryti prieš Tarybų valdžią vieną frontą su kitom respublikinio krypsnio partijom. Gi Černovo vadaujami kairieji social-revoliucionieriai nenori daryti kompromiso su kitom partijom be tam tikrų rezervacijų. Kerenskis, lyg ta laikrodžio švytuoklė, svyruoja tarp šių dviejų grupių ir laukia progos prisidėti prie tos, kuri turės daugiau įtakos.

Miliukovas grupuoja apie save ne-socialistinius, bet šiaip liberalius elementus. Jisai mano palenkti prie savęs ir monarchistus, įkalbėdamas jiems, jog Rusijoje nieku būdu nebus galima atsteigti monarchiją. Iki šiol, vienok, jam nekaip sekasi "atversti" monarchistus.

Visi tie kalbamiieji gaivalai gyvena vil-

čia, kad Tarybų valdžią, kurią gražią dieną griūsianti ir todėl jiems reikia būti prisirengus užimti atsakomingas vietas Rusijoje. Savo viltį jie remia tuo, būk Tarybų valdžia, negaudama paskolos ir kredito užsieniuose, turėsianti tuojaus bankrutuoti. Valstybės auksas esąs išsekęs, gi šiaip turto nesą atsteigimui šalies finansų. Užsienių intervencija jau ir jie, matyt, mažai pasitiki. Visus savo triupus jie stato ant finansinio bankruto.

Vienok ir šiuo žvilgsniu jie pasirodo esą dideliais trumparegiais: jeigu Tarybų valdžia nebankrutavo sunkiausiais kontr-revoliucijos ir bado laikais, tai jau visai nėra reikalo bankrutuoti dabar, kada laukiama suvalant puikiausį derlių, kuris duos milijonus pūdų grūdų eksportui. Tasai grūdų perviršis ir bus tuo šaltiniu, iš kurio Tarybų valdžia semsis sau finansinių jėgų. Be grūdų, Rusija juk dar turi ir kailių, linų, kanapių ir daugybę kitos rūšies žaliadaikčių eksportui. O vis tai pinigai, už kuriuos ji galės pirktis užsieniuose jai reikalingų prekių ir mašinų.

Negalima sakyti, kad Rusijai nereikalinga užsienių paskola ar kreditas. Tas, žinoma, padėtų Rusijai greičiau susitvarkyt, atsteigt savo sugriautą pramonę. Bet dėl paskolos Tarybų Rusija neklaups ant kelių prieš kapitalistines valstybes ir neišsivadės savo proletarinio pobūdžio. Ji pajėgs ir pati viena susitvarkyt be kitų pagalbos, nors tas reikalautų ir daugiau laiko. Apie bankrutą negali būti kalbos. Rusija kasdien stiprėja. Net toksai skeptiškas amerikietis (kapitalistas), kaip I. T. Bush, kuris nuvažiavo Rusijon klaidų jieškoti, ten kiek pabuvęs sako: "Visa tai, ką aš mačiau ir prityriau čion būdamas, mane tikina, kad Tarybų valdžia Rusijoje pasiliks". Jisai stoja už pripažinimą Tarybų valdžios ir pradėjimą su ja prekybos.

Ši kontr-revoliucionierių viltis nueis niekais taip, kaip jau nuėjo niekais visos kitos jų viltys ir pastangos. Rusijos darbininkai, iškariavę sau laisvę, mokės ją ir apginti.

MISLINČIUS

PIPIRAI

V. A. ZOSYTĖ

"Naujienos" nori pastatyti į vieną eilę bolševikus-komunistus su klerikalais, monarchistais, fašistais ir kitais baltagvardiečiais. Kodėl jos taip daro? Todėl, kad nutraukus nuo savęs nuožiurą. Dar neseniai "Naujienų" redaktorius šaukė sykiu su klerikalais: "ginklai aukštin už Klaipėdą!" O kaip su Belgijos, Italijos, Vokietijos, Švedijos ir kitų kraštų socialistais? Ar jie nesugyvena su monarchistinėmis, fašistinėmis valdžiomis ir partijomis? Taip, jie sugyvena ir net tarnauja joms. Komunistus-bolševikus visur tos valdžios smaugia kiek galėdamos, o tas plikis taip begėdiškai meluoja!

Na, tai "socialistų" internacionalo kongresas įvyko. Ir tas kongresas, "geriausias" tarimus padarė dėl darbininkų klasės. Nagi, nutarė vesti griežčiausią kovą prieš komunistus. Vadinas, šnipams bus gerų pagelbininkų.

"Draugo" redaktoriui Rusijos moterys atrodo kaip tikros "čučelos", todėl kad jos nusikerpa plaukus. Gi Amerikos nusikirpusioms moterims, gal nesykį tas redaktorius mirktelėjo akyte. Mat, čia dar yra panelių, kurios nieko nedirba, tik lėbauja. Rusijoje reikia visiems ir visoms dirbti. Dykaduoniams blogai.

Dievulėli, dievulėli, kokie barbarai tie Rusijos muzikai, ėmė ir nužudė, neklausdami nei "Draugo" redaktoriaus, carą ir jo pasekėjus, o vien tik todėl, kad užsimanė skelbti klasių kovą.

Darbininkės Padėtis

PELĖDA

Mes skaitom senesnius raštus, kur randam, kad kada tai žemė prigulėjo aristokratams, dirbančioji liaudis, priklausė taip pat aristokratams. Valdžia gynė aristokratų reikalus, gi tarpe aristokrato ir darbininko vienintėlis teisėjas buvo, tai viešpats dievas. Milionai baltų žmonių, ne vien tik juodveidžių, vergavo žemės savininkams. Bet tai buvo seni laikai, žmonės buvo neapsišvietę, o svarbiausiai, tai tie dirbantieji vergai, neturėjo jokių ryšių tarpe savęs; jeigu vieną ponas plakė, tai kiti tik baimingai žiūrėjo į tai ir bijojo užsistot už plakamąjį.

Tie laikai nekuriuose šalyse jau labai seniai praėjo, kitose kiek vėliau, bet tos gdynės liekanos da daugelyj atvėjų pasireiškia ir dabar, tik kitokiose formose. Jeigu mes paimsime analizuot šiandieninį darbininkų gyvenimą, o ypatingai moterų — mes rasime, kad kaip seniau žemės savininkai plakė ir spaudė vergus darbininkus, taip šiandieną pramonės viešpačiai plaka ir spaudžia tuos pačius vargšus, tik dabar su didesniu įtempimu. Šiandieną pramonės viešpačiai nustato darbininko maistą, kokius drabužius jis gali dėvėt, kokiam bute gyventi; nustato jo šeimyninį gyvenimą, kontroliuoja jo apšvietą, jo pasilinksminimus, nustato jo šeimynos skaitlių; žodžiu, kapitalas nusako kiekvieną darbininko bei darbininkės pasijudinimą. Kapitalas labai saugiai darboja, kad visos jo priemonės darbininkų kontroliavimo, neišpruktų iš jo rankų, kad tik darbo minios nepradėtų protaut kitaip, negu valdančios klasės, nustatytos sąlygos. leidžia jiems protaut.

Praktiniam gyvenime esam persitikrinę, kad kur darbininkai mažiau uždirba, ilgesnės darbo valandos, klasinis susipratimas stovi ant žemesnio laipsnio. Todėl kapitalistai ir veda mirtiną kovą, kuomet pareikalaujama sutrumpinti darbo valandos:

Jie daugely atvėjų sutinka mokestį pakelt, bile tik pasiliktu senosios — ilgos darbo valandos.

Moterys darbininkės įtrauktos į pramonės sukuri, daugiausiai kenčia delei mažos mokes ties, jos priverstos griebtis visu priemonių, kad šiaip taip žmonišką gyvenimą palaikius. Moterys daugiausiai kenčia delei mažų algų todėl, kad jos da didžiūmoj, kovą už pagerinimą buvio veda pavieniai; tiktai retuose atvėjuose yra organizuotos, todėl tenais mokestis kaip ir darbo sąlygos nepalyginamai geresnės. Jeigu paimsime analizuot neorganizuotų moterų algas, tai surasime, kad nepaisant kaip kas būtų taupus, bet kiek žmoniškiau iš to uždarbio gyvent negalima.

Aukščiausiu pragyvenimo laikotarpiu — 1919 ir 1920 metais, tyrinėjimas Kansas valstijos moterų algų rodo, kad 30 nuošimtis moterų, uždirbo \$600 per metus. Biskis daugiau negu 40 nuošimtis, nuo \$600 iki \$900 ir tik 30 nuošimtis uždirbo viršaus \$900 metams. Valstijos nustatytos minimum algos \$11.00 į savaitę taipgi toli gražu nevisur buvo pildoma. Virš penki tukstančiai moterų uždirbo mažiau negu \$9.00 savaitei, ir apie pusė darbininkų uždirbo mažiau \$12.00. Pragyvenimo skalė tuomi laikui buvo nustatyta sekamai į savaitę: Texas valst. \$14.78, Wash. \$22.10, District of Columbia 19.49, N. D. \$16.65 ir t. p. Nors tame raporte nenurodoma, kokia pragyvenimo skalė rados Kansas valstijoje, bet jeigu Texas ir North Dakota siekė netoli septyniolikos dolerių, tai reikia suprasti, kad Kansas valstijoje nebuvo žemesnės.

Nekurie gal pamany, kad tokis darbininkų bausis išnaudojimas randasi ten kur dirba "tamsios" ateivės, kurios mažai apie Amerikos sąlygas nusimano, bet gi tikrenybėje, tai devynios dešimtas nuošimtis tų darbininkų yra tikros amerikones, baltos,

penki nuošimčiai juodveidžių ir tik penki nuoš. ateivių. Jos dirba nuo 40 iki 56 valandų į savaitę. Mums pateko po ranka vien tik Kansas valstijos moterų uždarbio skaitlinės, bet jeigu pažvelgsime į kitas valstijas ir tenais kiek giliaus paanalizuosime darbininkų uždarbį, tai visur rasime tą patį, visur mažos algos ir augštos pragyvenimo kainos.

Dabar pažvelgkime ką kapitalistų klasė siulo moterims. už jų tokį baisų išnaudojimą? Kapitalistų geraširdžiai nurodo kad moterim metams del vidutinio apsirengimo, girdi užtenka \$90.00; pragyvent galima su šešios dešimčia centų per dieną. Taigi sudėję šias dvi svarbiausias reikmenis į kruvą gausime \$309.00. Likusieji 291 doleris liekasi praleist del kambario ir kitų reikmenų. Gaunant tokias algas, kas liekasi darbininkėms daryti? Kovoti už unijos įvedimą, jos skaito nemotėiška. Pas jas da plačiai veikia tos senesnių laikų vergijos liekanos, jom darbinikiška organizacija atrodo neamerikoniška, gi pavalgyt, apsi-rengt taipgi norisi, bet nėra iš ko visa tai atsiekti. Bedirbant tarpe tokių moterų be-merginų, mes vienintėlę nepasibaigiančią kalbą girdime, tai apsivedimas. Jom kaip ir tiem senesnių laikų vergam, gyvenimo sąlygos neleido išigyti platesnę apšvietą, klasių kovos supratimą. Jos tęsia savo juodąją gyvenimą nevedę, apsivedę didžiumoj atvėjų — dar juodesni. Bet vis daugiau daugiau anų tarpe atsiranda, kurios pradedda kitaip mąstyti ir jieško pasiliuosavimo iš to sunkaus gyvenimo. Revoliucinis darbas tarpe amerikonių moterų lygiai kaip ir tarpe ateivių yra sunkus, reikalaujantis labai daug energijos ir pasiaukojimo, bet jis yra galimas ir būtinas. Jeigu mums pavyksta įtraukti kurią į tikrąjį darbo sukūrį, mes turime džiaugtis dideliu laimėjimu, nes tokia draugė tarpe neorganizuoto darbininkų būrio, mums labai svarbi, ji kada nors nušvies akis ir kitoms, kurios dar šandieną darbinikiškoj organizacijoj priklausyt ir veikti joje skaito nemotėiška.

ŠIS IR TAS

J. SERENGA.

Vokietijos komunistų organas "Die Kommunistin" rašo, kad socialistai, išdavė ir moterų darbininkų reikalus taip, kaip jie išdavė reikalus viso proletariato. Jie žadėjo moterims darbininkėms, kad josios laimės revoliucinę kovą, jeigu kovos ir kils prieš buržuaziją. Jie žadėjo pertaisyti visą kapitalistinį pasaulį.

O ar jie išpildė, ką žadėjo?

Šiandien moterų padėjimas visoj Europoj yra daug sunkesnis, negu prieš karą. Už tai labiausia kalti socialistai, nes jie prisiliejo prie buržuazijos ir stiprina ją.

* * *

Drg. Kollontay yra paskirta Sovietų Rusijos atstovu Norvegijoj. Ji rašo laišką "Worker'io" redaktoriui, pasižadėdama jame bendradarbiauti.

Ji galėtų parašyti daug naudingų dalykų, nes yra labai gabi rašytoja.

* * *

Jau ir tolymosios Indijos moterys pradeda organizuoties į unijas. Didmiesty Bombay susiorganizavo audėjos, kurių padėtis yra stačiai baisi.

* * *

Ar patėmijote, kad tarpe suareštuotų Mariampolėje mokinių didesnė pusė yra merginos-gimnazistės?

Reiškia, kad ir Lietuvos merginų moksleivių tarpe prasideda judėjimas prieš valdžią. Tai yra labai geras ženklas.

* * *

Sovietų Rusijoj dar ir dabar Raudonojoj Armijoj yra merginų kareivių. Jų, tiesa, yra nedaug, bet visgi jų yra.

Moterys ten gali užimti visas vietas. Ji gali būti Raud. Armijoj, gali būti ambasadorium, gali būti dirbtuvės viršininku.

Petrogrado mieste yra 1,400 komunistų. Savo darbštumu, savo sumanumu ir apsišvietimu josios nei kiek nėra atsilikę nuo vyrų.

Poniutės, Buriutės ir Progresistės

RADIKALĖ.

Tame ir bėda su tuo sufragizmu, kad beveik visos jo skelbėjos labiau tinka Waldorf-Astorijoj baliavoti, negu darbuotis mūsų liaudyje. Paimi bile vieną iš tų poniučių — Hermanienę, Michelsonienę, Puišutę-Šalniene, Jurgelionienę, Gugienę, Bacevičienę ir joms lygias — ar manot, joms galvoj darbininkų algų klausimas, unijos, ar manote joms rūpi ateiti ir padėti darbininkei moterei švariau sutvarkyti jos gyvenimas! Tos poniutės neva tautietės. Ant lūpų joms “tautos”, lietuvių reikalai. O, po teisybei, tai joms milioną kartų daugiau rūpi paskutinė Čalio Čaplino filma ir tie desėtkai tūkstančių, kuriuos jų vyrai turi bankuose, negu visi tautos reikalai.

Kas, žioplys, sakė, kad buržujės turi geresnę minkštesnę širdį, negu buržujai? Juk kada reikėjo politinio raganiškumo ir extra smaluotos širdies laike bylos komunistų su socialistais už Sąjungos Namų pinigų, tai smalaviriai pasistatė priešakyje Hermanienę. Jie žinojo, kad ta “boba” savo žiaurumu suvarys į ožio ragą bile vyrą. Duok jai pinigų ir gana, nors šiaurinis poliūs turi daugiau gyventojų, negu jos partija narių.

Pinigai, pinigai, krūva pinigų! Štai kas nustato jų pažiūras. Sakysite apie tai nereikia kalbėti! Apie tai reikia kalbėti. Kuomet Hermanienė rašė savo etiketas apie peilių ir videlių vartojimą, tai ji, savo širdyje, turėjo del savęs visai kitą etiketą. Krauti tūkstantį prie tūkstančio ir išeiti iš tarpo tų “mulkių lietuvių”. Savo asmeninę ambiciją ji stato augščiau už viską pasaulį. Seniau dar pas ją buvo šiek-tiek labdarybės jausmo. Ji bėsiškai didžiavosi tuo, kad pamokindavo ko nors tą ar kitą merginą, bet iš jos ji reikalaujavo vergiško paklusnumo. Šitokio tipo moteris visuomeniniam gyvenime, paprastai, nesiskiria niekuo nuo autokratiškos kunigo gospadinės.

Jurgelionienė, su savo vyrų, jau seniai palydėjo revoliucinumą, nors, rodosi, pas ją jo buvo mikroskopiška dalelė. Ot, parūko cigaretą, išgąsdina savo nesvietišku drąsumu parapijonkas ir jai jau išrodo, kad tai savo rūšies socialė revoliucija. Ką gera galima pasakyti apie tokią Michelsonienę. Juk jai jau ilgą laiką nerūpi jokie visuomeniniai reikalai. Na, karštas, iš piktumo, iš pagiežos prartykštą tulžim, gindama savo vyro socializmą, kuris davęs juos iki šimtų tūkstančių dolerių. Argi tai sunku suprast iš ko paeina stačiai gyvuliška Michelsonienės neapykanta prieš komunistus!

Apie kitas poniutes mes jau nekalbėsime. Vienos iš jų švelnesnės, kitos žiauresnės. Jos ant tiek tinginės, kad net paprasčiausio darbo dirbti nenori. Ar jūs girdėjot, kad nors viena jų mokytojautų? Mūsų kairioji sriovė turi savo vaiku mokyklėles. Vadinamos socialistų ir tautininkų sriovės jokių mokyklų nepripažysta.

Bet pakviesk jas į hotelį pabaliavot del tautos labo, sūrengt kokią vakariene, tuomet del našlaičių visuomet bus doleris, o prabaliavojimui šimtinė. Bile tik skilvys gerai mala ir bile vyras turi pinigų. Tai du prisakymai, kuriuos jos žino ir be Maižiešiaus.

Buržujės moterys nėra geresnės už savo vyrus. Tankiai pro jų paviršutinį lagadnumą žybčioja piktos katės akys.

Paimkite pavyzdį: ar jos, tos mielaširdingos poniutės, nors kartą protestavo, kad Lietuvos valdžia žudo šimtus darbininkų ir šimtus pūdo kalėjimuose. Iš to jos tik mandagiai nusikvatoja.

* * *

Žemaitė stovėjo viduryje tarpe kairiojo sparno moterų (progresiščių) ir tarpe ponučių. Ji, taip sakant, dvejojo, norėdama suvienyt vienas su kitom. Ji tūkstantį

kartų geriau suprato sodžiaus liaudies gyvenimą, negu visos tos Michelsonienės, Jurgelionienės ir komp., į daiktą sudėtos. Jai rūpėjo Lietuva, bet poniškoj Lietuvoj ji jautėsi esant svetima. Josios mirtis galutinaį parovė viltį vienybės tarpe buržujų moterų ir komunistų. Jokio vidurkelio nėra.

* * *

Kas tai yra buriutės? Tai davatkėlės ir gaspadinėlės, kurios nėra poniutės. Lietuvoje jų yra nepalyginamai daugiau, negu Amerikoje. Jos tarnauja buržuazijai, pačios nesuprasdamos, ką daro. Kunigai ušiuo tikių davatkų būrį ardyt mitingus, jos ir ardo šauksmu, klyksmu, klegėsiu. Laikė rinkimų į Seimą jos darbavosi tikrai fašistiniu būdu. Tik ačiu joms klebonai ir laimėjo rinkimus.

Ar tos buriutės visuomet liksis buriutėmis, priklausys nuo to, ar mokės progresyvės revoliucinės moteris varyti apšvietos darbą.

Daugelį buriučių galima pataisyti. Didžiama jų nėra jokios buržužės. Jos dirba naudai kapitalizmo ir kunigų tik per savo nesupratimą. Jos nesupranta dar kas ta yra darbininkų kova. Į jas, į jų švietimą, į jų lavinimą reikia atkreipti kuodaugiausia domės.

* * *

Susipratusi moteris nėra ta, kuri pasimoka kelis nikelius išdan Progresyvio Susivienijimo. Reikia dar darbu, gabumu, agitacija prirodyt savo tikrą revoliucinumą. Reikia mokėt prieit prie tamsesnių mini. Nereikia puikavoties pardavinėt "Darbininkų Balsą". Reikia rūpinties savo organizacija, jos bujojimu. Reikia turēt drąsumo ir energijos.

ŠIS IR TAS.

Chicagoje naujas skandalas. Laikraščiams nauja sensacija. Visi tik ir kalba apie prostituciją. Pasirodo, kad Chicagoje prostitucija žydėtie žydi, kad policija globoja prostitucijos namus. Prostitucija, taip sakant, suorganizuota moksliniais pamatais. Paleistuvystės namų užlaikytojai neturi kur pinigų dėti. Jie dalį savo pelnų atiduoda savo globėjams šnipams ir policijai. Pačioms prostitutėms liekasi labai mažai. Pelnosi ir tų namų savininkai, kurie išrandavoja juos paleistuvystės tikslams, pelnosi daktarai, kurie išduoda paliūdijimus apie sveikata, pelnosi advokatai, kurie yeda bylas ir iš juodo baltą padaro, pasibaigus ablavoms, pelnosi munšaininkai.

Obyvateliai stebiasi, kaip tai čia, jų panosėje, paleistuvystės biznis taip puikiai suorganizuotas.

Bet prie dabartinės tvarkos prostitucija kaip buvo taip bus. Amerikoje ji labiau paslėpta, negu, duokim sau, Vokietijoje ar Francijoje, bet ji gyvuoja ir čia.

Chicagos tyrinėtojai visai nepalietė pamatinio klausimo, kodėl atsirado prostitucija. Tai jie jos ir nepanaikins.

* * *

Klaipėdos krašte įsikurė "Lietuvių Moterų Draugija". Tai yra buržujų moterų organizacija, kuri, be abejonės, rems buožių valdžią.

* * *

Kai tik atvažiuoja iš Lietuvos nauja lietuvė mergina ar moteris, tuojaus pasirūpinkite su ja susipažinti.

Įduokite jai knygučių pasiskaityt, įduokite "Darbininkų Balsą", o paskui prirašykite prie Susivienijimo.

J. Šerenga.

Darbininkė Motina ir Gimdymo Kontrolė

SIBIREČKA.

Kapitalistinėj sistemoj, buržuazijos klesia ne vien tik valdo visuomenės medžiaginę būtį, bet taip pat, ir dvasinę, etikinę ir moralinę. Gi tą finansierių klika kėravoja ir darbininkų šeimynos stovį, jų veisimosi eiseną ir naujos kartos auklėjimo idealogiją. Jeigu darbininkų šeimynos apskritai, pabando sukontroliuoti gimdymą, pradeda irtis į kapitalistams nepageidaujamą pusę, tai iš buržuazinės moralybės tribunų, susilauksi perkūnijos. Tuoj dievnamių sakyklose įstatymų aiškintojai, spauda ir kitos moralų reikšti įmonės, atsuks savo kanoną (artilėrijų) į to neprielankaus kapitalistų klasei reiškimosi viršunę. Pagaliaus dar ir drabdavietėse susilaukia nemalonumų tokių šeimynų tėvai ir motinos. Jei tik sužino užveizdos, jog jis ar ji nėra alginių vergų gaminimui mašina.

Padėkim, kad ir Jungtinės Valstijos, kurios skaitosi demokratiškiausia vieta ant žemės škritulio, tačiau užginta medicinos mokslui suteikti patarimus apie gimdymo kontrolę. Neštumai turi but pastumėti į šeimynai pageidaujamą laiką, kad nustatyti kūdikių skaitlių, kuriuos galėtų tinkamai išauklėti, sveikais ir tvirtais visuomenės nariais, kad atėjus į mūsų tarpą gyvybei, pavydale žmogaus, ne vystų ir džiutų, bet augtų tvirti ir sveiki draugijos piliečiai.

Jeigu pažvelgsim dieninėj spaudoj teikiamus davinčius, tai vėl ir vėl pastebėsime, kaip nuolatos ir be paliovos garbinama tėvai, su desetkū, penkiolika ir daugiau kūdikių. Nesigailima tuščios garbės tėvams, ypač motinoms, kurios pagimdė pulkus kūdikių, kuriuos per baisų skausmą ir vargą paleido it tuos vabalus braidžioti versmėje vargų. Taip pat reikia konstatuoti šį faktą, kad tokių kūdikių motinos, beveik išimtinai yra vargo pelės; taip vadinamos juodnugarės — darbininkės.

Na, o kaip su poniutėmis buržujėms?

Ar jos irgi gimdo desėtkais kūdikius, kurie taip pat ne sulaukia nei metų amžiaus, mirtų kaip triušiai nuo bado? O ne, ne! Apsaugok viešpatie, ne! Ponios nėra gimdymo mašinoms. Jom nė ne užsimink apie pagimdymą desėtko kūdikių. Jos apalps iš nusi-gandymo, kuomet toji skaitlinė pasieks jų jautrias ausis. Ta klesia, kuri bruka mums savo moralį supratimą, negi gali jų pačių mylimos prarasti savo patogumą dėl kūdikių gimdymo — vergų ir kanuolėms pašaro. Tatai gali atlikti skurdės darbininkės, o mes jas už tai galime pagirti; mums tai nieko nelėšuoja jie ir už tą popierą užsimoką, ant kurios tą pagyrimą parašome. Pagaliaus kaipgi tokios lepios ponios gali nešti tiek skausmo, kaipgi jos gali išsižadėti sportingų laikų, puikių salionų ir linksmų kabaretų, juk jos per dienas daugiau nieku ir neužiima, kaip tik savęs dabiniu, kad geriau atrodytų, patrauktų vyriškius. Kapitalistų šeimynos turi privatinus daktarus, kurie viską parupina, joms doleriai ir dangų pālenktų prie žemės, jei tik tenai būtų daugiau linksmybių.

Buržuazijai gimdymo kontrolės klausimas išspręstas. Toj klasėj ir dieną su žiburiu nesurastum tėvą ar motiną su dešimčia kūdikių. Jie turi dvarus, turi daržus, aukles ir juos tie įstatymai neliečia. Jie tuos įstatymus pagamino dėl skurdesnių darbininkų, kuriuos jų supratimu, reikia valdyti, nes kitaip tie vergai ištvirtų.

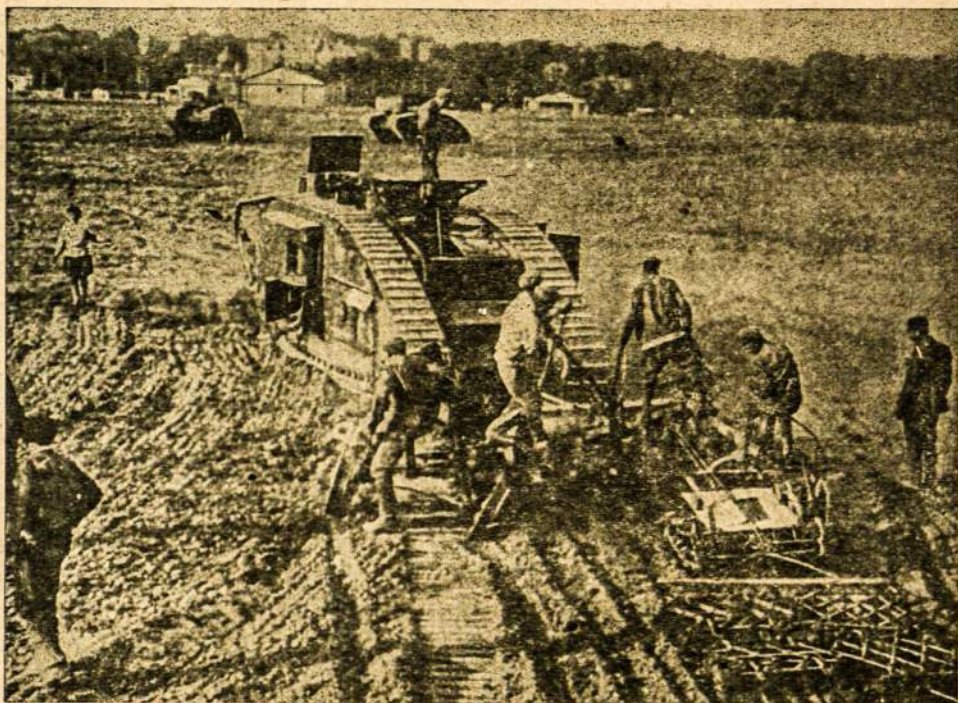
Tačiau dėl mūsų, darbininkų, gimdymo kontrolės klausimas yra dienos ir labai svarbus klausimas. Kadangi medicinos mokslui užginta duoti patarimus apie išven-gimą neštumo, ir jei kuris daktaras, kaip geros širdies žmogus suteikia reikalingų informacijų, tokį valdžia sugavus padės už grotų, kaip kriminalistą. Tokiai padėčiai susidėjus, darbininkas vyras ir moteris vienokių ar kitokių būdu vengia, kad gand-

ras nepributų jiems nepageidaujamu laiku. Išnaudojant tuos įvairius budus, kuriuos viešai nedaleidžia aiškinti, o jei ir daleidžia, tai reikia žinoti proporciją daktaro patarimo, na ir pasekmės buna tokios, kad sunaikina vyro ir moteries sveikatą. Ypač moterys daug kenčia, tiesiog kartais net žudo savę. Kas metai šimtai tukstančių darbininkų moterų praranda sveikatą. Kas nežino tą daugelį operacijų, kurios daugiausia paeina nuo oborcijų, o tai vis pasekmė, kad įstatymais užginta duoti patarimus apie apsisaugojimą, sveikatai nekenkiamu laiku.

sveikatą naikina tos pačios nežinystės priežastys, josios kenčia nuo to įstatymo, kaip ir daugelis kitų moterų. Nors jos ir klausosi šventiko pasakos apie nuodemes vengti pastojimo, vienok jos kitaip daro. Jos daro lygiai kaip ir daugelis šios šalies protingų moterų, vengia didelės šeimos, nes žino, kad negalės išmaitinti, prižiūrėti ir nauja gyvybė turės žūti arba jei ir išsisuks, tai elgeta ar valkata.

Suorganizuokim, moters, kovai už gimdymo kontrolės viešą aiškinimą. Tam judėjimui reikia traukti ir vyrus. Tas klausimas lygiai abiem — vyrui ir moteriai rū

Karinės tankos, kurios gynė Rusiją nuo kontrrevoliucionierių, dabar tarnauja žemės apdirbimui. Rusijos moterys tuos patarimus gauna veltui. Někuriuose Europos šalyse žmonės yra išsikovoję tas tiesas, tačiau čia, Amerikoje, tatau skaitoma kriminalyste, nors tuo pačiu kartu, negra pakarti ant stulpo, skaitoma leistinas visuomenės teismas.

Šitas klausimas, draugės, darbininkės turi būti keliamas visur ir kas dieną, tai yra senas, bet lygiai opus ir butinas klausimas. Reikia mobilizuoti plačiausias mases, visokio įsitikinimo moteris. Mes lietuviš, eikime prie katalikių moterų, jų

lygiai liečia abudu. Tai yra dienos klausimas ir minios eis į kovą už jį, o kartą išsijudinę — eis ir toliau prie sunaikinimo sąlygų, kas padaro žmones vergais ir aukomis saujalės parazitų.

Kuomet melžiaga valdys tie žmonės darbininkai, kurie ją organizuos savo naudai, tai tuomet ir žmonių veisimasis ateis į normalę fazę, į gamtos nustatytą vagą, bet tatau gali padaryti tik darbininkai, organizuoti vyrai ir moterys rankpelniai.

“Pasaulis Kraustos Iš Proto”

V. VARNAS.

• Kanadoje vieno proto ligų ligonbučio direktorius daktaras Desloržas patalpino laikraščiuose ilgą straipsnį, kuriame išdėsto grėšiantį pasauliui pavojų. Jis stačiai pasako, kad “pasaulis kraustosi iš proto” ir kad šita nelaimė greitai ateisianti — visi iš proto išeisią.

Priežastis, vedančias “pasaulį iš proto”, minimas daktaras suranda nenormališkose gyvenimo aplinkybėse. Žmonijos pasidalinimą į kovojančias klesas, išnaudojimą, pavergimą, klesų kovą, tai yra, nesusitaikymą darbo su kapitalu, jis vadina beprotystės apsireiškimo ženklais. Dabar žmonija jau esanti ant slenksčio beprotystės ir netoli esanti ta valanda, kuomet visa žmonija išeisianti iš proto.

Galimas daiktas, kad tas daktaras turi gerus norus, galimas daiktas, kad jis nekenčia išnaudojimo ir klesų kovos; galimas daiktas, kad jis trokšta ant žemės ramybės, geidžia tarpe darbo ir kapitalo taikos. Bet mes, nebūdami daktarais ir dar proto ligų, neapsiriksimė pasakę, jog jis pats jau serga proto liga.

O gal toks mūsų pasakymas perdaug drąsus? Mums rodo, kad ne. Jeigu tas daktaras turėtų blaivą ir sveiką protą, tai jis niekad nedrįstų klesų kovos vadinti “beprotystės liga”; jeigu jis būtų sveiko proto, tai gerai žinotų, kad tarpe darbo ir kapitalo niekad negali būti taikos; jis turėtų žinoti, kad nuo pat kapitalo užgimimo eina ir eis tarpe jo ir darbo kova ir ji tik tuomet užsibaigs, kuomet kapitalas bus parblokuštas, o darbas paims visą galią į savo rankas ir pradės viešpatauti. Klesų kova yra kokia ten beprotystės liga, bet tai normališkas ir neišvengiamas apsireiškimas. Kliesų kova išnyks tik tuomet, kuomet pačios klesos išnyks, o jos galės išnykti tik tada, kada darbas paims viršų ant kapitalo ir kada visus ir visas privers užsiimti naudingu darbu, kada išnaikins veltėdžius su visais jų lizdais.

Jeigu tas daktaras būtų nurodęs savo straipsnyje, kad dalis veltėdžių, dalis buržuazijos, ypatingai buržujų moterų, kraustosi iš proto, tuomet galima būtų pasakyti, kad jis teisybę sako ir kad jis pats turi sveiką protą ir gali skaitytis proto ligų daktaru. Bet deja, jis to nepasakė ir, veikiau, nesupranta, kad dalis veltėdžių jau ne tik kraustosi iš proto, bet ir išsikraustė.

Ar tai galima pavadinti sveiko proto tuos ir tas paneles, kurios be pertraukos, be jokio poilsio, be miego šoka po šimtą dvidešimts ir po šimtą trysdešimts valandų tik todėl, kad jas laikraščiai pagarsintų? Jau ir tie patys laikraščiai, kurie jas garsina, parašo, kad tulės bešokdamos miršta, o tulės iš proto išeina. Mes gi sakome, kad jos negali iš proto išeiti, nes jau pirmiau išėjo ir šokti pradėjo beprotėmis būdamos.

Ar tai galima pavadinti sveiko proto tas paneles, kurios dabar bando po tiek pat valandų, be jokio poilsio ir miego, skambinti ant piano? Jos yra beprotės.

Pagalčiau, atsirado ir “darbininkų”, kurios nori parodyti kiek jos gali be poilsio ir miego “dirbti”. Šitos “darbininkės” jau pasižymėjo megzdomos, rodo, po šešiosdešimts devynias valandas. Ar tai čia sveiko proto darbas?

Negana to. Anglijoj prasidėjo lenktynės tarpe veltėdžių ir dar tokios lenktynės, kokias gali sugalvoti tik aštriai pamišęs protas. Jos eina lenktynių įsisodinę į vežimukus vaikus ir nori pasirodyti, kuri greičiau ir toliausiai gali vežti vaiką vežimėlyje. Bet kada jos namieje buna, tai prie vežimėlio nei rankų neprideda, nes užlaiko po kelias tarnaites ir po kelis tarnus.

Paimkime kad ir madas. Juk kada prisiziūri, kaip buržužės apsirengę, tai ir nebūdamas daktaru gali pasakyti, kad tas jų apsirengimas, tos jų mados, sugalvotos bepročių namuose.

Šita visuomenės dalis tikrai išsikraustė iš proto ir ji veda beprotišką gyvenimą.

Vienok visam pasauliui negrėsia joks pavojus, kaip kad minėtas daktaras pranašauja. Darbo žmonės, darbininkės moterys neturi laiko iš proto išsikraustyti, jos turi dirbti, kad palaikius gyvastį savo griėšname kūne, kad apsigynus nuo bado šmėklos.

Ir ne tik kad darbo žmonių klesai negrėsia beprotystės pavojus, bet atžagariai — darbo žmonių klesa, ypatingai darbininkai ir darbininkės, susiorganizavę į vieną galingą darbininkišką organizaciją, galės išgelbėti ir tą visuomenės dalį, kuri dabar jau išsikraustė iš proto. Tą darbininkų ir darbininkių dalis, kuri visame pasaulyje

spiečiasi po Trečio Internacionalo vėliava, bus geriausias daktaras buržuazijai jau išsikrausčiusiai ir dar besikraustančiai iš proto. Todel proto ligų daktaras Deslozas ir jo kolegos gali būti drąsūs ir nesi rūpintis tuo, kad visam pasauliui grėsia didelis pavojus, kad visas pasaulis kraustosi iš proto. Jeigu jie negali pasaulį sulaikyti nuo beprotystės, tai atsiras galingesni už juos daktarai, kurie jį ne tik sulaikytų, bet ir išgydys. O tais daktarai bus, kai jau sakėme, darbininkai ir darbininkės, susiorganizavę po Trečiojo Internacionalo vėliava.

Išeitis iš Kapitalistinių Pinklių

ST. JAS—NIS

Rodosi visiems turėtų būti aišku, kad šiandien viešpataujantis kapitalizmas didesniai lobių krovimuisi, reikalauja nuo darbininkų vien tik darbo jėgos. Reikalauja, kad kiekvieną rytą dirbtuvėn ateinantį darbininkas būtų miklus ir pajėgtų iki vakarui dirbti. O kad darbininkų jėga neišsibaigtų su viena savaite ar mėnesiu, kapitalistas duoda jam atlyginimą pavydile trupučio pinigų, idant darbininkas nusipirktų maisto atbudavojimui darbe iškvotos energijos ir jėgos. Kapitalistas, reiškia, rūpinasi darbo jėgos palaikymu.

Darbo jėgos palaikymo, tačiau, neužtenka. Gamtos veiksnio, kaip visatoje abelnai, taip ir keitime darbo jėgos, ir gudriausi kapitalizmo tarnai dar nemoka sulaikyti. Laikas vienus pasendina ir numarina, o kitus pagimdo. Taip pat ir su darbo jėga. Nors ją kapitalistas ir palaiko, bet laikas vistiek sendina ją ir naikina. O naujos jėgos auginimui kapitalistas išteklaus neduoda. Kapitalistas dirbtuvėn atėjusio darbininko neklausia vedęs jis, ar ne, augina naują darbo jėgą — šeimyną, ar ne, bet mokestį už darbą, kaip vedusiam, taip ir pavieniui skiria kuomžiausį. Tokiu elgėsiu kapitalistas pasirodo

esąs daug žiauresniu, negu, padėkim, Lietuvos dvarininkas, kuris vedusiems savo kumiečiams visgi moka truputį daugiau už nevedusius, reiškia, dalį mokesties skiria naujos jėgos — šeimynos auginimui. Iš gaunamos darbininkų algos, mes gerai žinome, kad sunkiai galima pragyventi pavieniui, o jau apie išteklių šeimynos auginimui nėra nei kalbos!

Darbo valandas kapitalistas stengiasi nustatyti kuoilgiausias, idant darbininkui nebūtų laiko nieko kito veikti, kaip tik pusbadžiai pavakarieniavus pamiegoti ir ryte vėl ateiti darban. Kapitalistas nenori duoti darbininkui liuso laiko delto, kad darbininkas nepradėtų galvoti apie savo sunkią padėtį ir begalvodamas, kad neparegėtų viešpataujančios žiaurios naudojimo sistemos ir, gink dieve, kad nepradėtų rengtis prie tokios sistemos panaikinimo.

Jeigu darbininkas kartais ir turi laisvą kitą liuoslaikio, tai kapitalistas, bet gi, išgalvoja būdus, kad tas liuoslaikis neeitų darbininko naudai. Būdų, kad darbininkai negalvotų apie savo padėtį ir neįgytų klasinio susipratimo, kapitalistai turi gana daug. Svarbiausi jų yra šie: 1) bažnyčia, kurioj už vergišką nuolankumą darb-

daviui, kunigas darbininko protą bovina pomirtinėmis dangaus linksmybėmis; 2) kapitalistinė spauda, maitinanti darbininkų protą visokiausiomis sensacijomis, žaislais, drabstanti purvinausius melus į bekilanti darbininkų klasinio susipratimo judėjimą, skelbianti kiekvienam lygius šansus į laimę ir t.t.; 3) teatrai, ta minute bovinanti darbininko jausmus ir mintis ir kartais atvaizdinanti stebuklingus įvykius, kaip bėdinas žmogus, tik sapnuose regimais stebuklais, patampa turčiu; 4) visokios sezoninės sviedinių žaismės ir daugelis kitų būdų. * Kapitalistinis surėdymas puikiai moka išnaudoti darbininko liuoslaikį, jeigu pastarasis jo bent valandėlę turi.

Tačiau, nežiurint į tas visas pinkles,

kuriomis kapitalizmas bovina darbininkus didesniai jų pavergimui, dalis darbininkų yra klasiniai susipratę ir jie skelbia griežtą kovą kaip kapitalistiniam viešpatavimui taip ir visoms įgyvendintoms pinklėms. Susipratę darbininkai, vieton klausyti tuščių svajonių bažnyčiose, rengia lavinimosi susirinkimus įvairiais mokslo klausimais abelnai ir gilinimui savo klasinės sąmonės ypatingai. Vieton kapitalistinės spaudos, leidžiamos darbininkų bovijimui ir tamsinimui, susipratę darbininkai leidžia savąją spaudą, kurioj gvildena savo vargų priežastis ir skelbia plenus, kuriuo keliu einant būtų galima iš vargų išklampoti. Vieton kapitalistinės klasės palaikomų teatrų su sapniniais stebuklais, darbininkai tveria savąjį meną, savąsias dainas ir muziką.

Amerikos lietuviai darbininkai turi savo klasinės apšvietos organizacijas vardu ALDLD. ir LMPS., politinės kovos organizacijos turi savąją literaturą ir savus organus. Darbininkų ir darbininkų pareiškėjų rašytis į viršminėtas organizacijas, lavinintis patiems ir skleisti klasinio susipratimo žinias gyvu ir spausdintu žodžiu nesusi pratusių darbininkų minioms, idant ištrauktus jas iš kapitalistinių pinklių ir greičiau priruošus kovon už kapitalistinės sistemos panaikinimą.

Gyvenimo Nuotikiai

F. K. STALION

Tragedija.

Prie banguojančių mėlynų jūrų krašto, ant upės La Plata kranto, randasi miestas, Pietų Amerikos Sostapolis — Buenos Aires su 1.700.000 gyventojų. Visas miestas paskendęs gamtos numylėtojų puikybėje, žaliuojančiuose medžiais soduose, puikiuose kvietkynuose, pasipuošęs augštais mūrais, garsiais teatrais, bažnyčiomis, kurių bronzinė spalva nudažytos viršūnės, siekia dangaus škliautus, su plačiomis ir lygiomis gatvėmis, kurių šalimis žaliuoja nusodinti Alpų medžiai. Per gatves ritasi automobiliai, kočiai, tramvajai, ir praeina šimtai tūkstančių žmonių, kurie eina rimtai žvalgydami ir gėrėdami tais augštais namais su plačiais jų langais, apkrautais aukso ir kitais brangiais daiktais. Ir ištikro, kaipgi tu žmogus negali džiaugtis ar didžiulis matydamas tokius perteklius, taip, kad rodos niekam jų negali trūkti, visi gali būti lygiai pavalgę ir puikiai apsitaisę; gyventi šiuose puikiuose mūruose... jų užterka!...

Per miestą vingiuoja upė, vadinama Riochuela, su tingiai tekančiu vandeniu jūrų pusės link. Anapus upės, ant kranto stovi maža iš lentų sukalta bakūžėlė, kurioj gyvena varginga to turtingo miesto šeimyna Moisieis Bren. Naktis tamsi tyli ir jauki! Pakilęs mėnesėlis, lyg nenoroms tingiai slenka pirmyn, sėdamas savo šviesius sidabrinus spindulius ant paviršiaus upėj tekančio vandens. Toj medinėj lušnoj, vargingos šeimynos kambaryj, dega maža gazo lempukė ir girdis koks tai ne paprastas, pertraukiantis tą naktinę tylą balsas: Duonos!.. Duonos!.. Mama duonos! ir vėl viskas skęsta, kapinių tyla... Dar nepradėjus aušti Moisieis Bren, tos šeimynos tėvas, su išblyškusiu veidu, giliai įdubusiomis akimis, panašus į mirties šešėlį, atsikėlė, apsirėdęs atsisėdo ant klibančio krės-

lo ir kažin ką tai tokio svarbaus užsimąstęs pradėjo verkti. Tur būt jis atsiminė miestą ir miesto turtus, perteklių gyvenančias gaujas dykaduonių, parazitų, siurbėjų darbininkų kraujo!.. Eugenia, Delanusa-Bren moteris, išgirdus verksmo balsą pašoko iš miego ir pamačius vyrą verkiantį, ramino jį ir pati save užmiršdama alkio bangą.

Rytas išaušo ir saulė užtekėjo; fabriku garsios triubos sukaukė storais, garsiais balsais; gatvės, kurios tik ką buvo tylios ir tuščios, prisipildė žmonėmis: visi eina, skubinas prie darbo po naktiniai atilsio valandai. Eina ir Moisieis Bren, tikėdamasis gauti darbo, kad uždirbus nors kiek ant maisto, bet kur tau, nevien tik Bren jieško darbo, šimtai panašūs į Bren. Darbdavis kad ir ima vieną ar kitą, tai ima tą, keno muskulai tvirtesni, iš katro jis daugiau turės naudos. Vienintėlė viltis liko del Bren tai valstybės darbo departmentas, kur suteikiama darbas tiems piliečiams, kurie turėdami šeimynas negauna uždarbio. Bren nieko nelaukęs eina į tenai. Įėjęs vidun raštyneš, rado raštininką nusipenėjusį, kaip kiaulę, storą cigarą rūkant ir vartant kažin kokias popieras. Bren pervedęs akimis raštinės išvaizdą, nusistėbėjo, kad tą negyvenamą vietą išpuošia naujausios mados stalais, spintom ir krėslais. Ant sienų paveikslai, kuomet jo gyvenamam kambaryje nėra gero krėslu atsisėsti, nė lovos atsigulti.

Raštininkas pažvelgęs į tą sudžiuvusį skurdžių, alkaną, apdriskusį su nužemintomis akimis tēmijantį ir lig ką norintį jam akyti, užklausė:

— Ką sakysi, žmogau?

— Augštas pone, — prabilo drebančiu balsu Bren, — aš esu šeimynos tėvas, turiu moterį ir aštuonis vaikus, visi jie yra mūsų autos piliečiai, lygiai aš ir mano moteris esame piliečiais, vyriausias sūnus teturi tik eturioliką metų ir tik ką pradėjo mokytis žvežėją; jis gauna labai žemą atlyginimą, kurio gyvent negalima; aš jau penki mėnesiai kaip negaunu darbo, mano šeimyna aš esame nuo vakar nieko nevalgę, badas

prieš mūsų akis... Prašau susimylėjimo. Raštininkas lyg užgautas Breno kalba, — kaip tigras verkiančios savo aukos, ramindamas tarė: — raminkis, žmogau, ir turėk kantrybę! Mūsų šalies įstatymai užtikrina kiekvienam piliečiui gyvybę ir visuose atsitikimuose šelpia jį, — sušelps ir tave. Eik namo ir būk ramus; kaip tik atsiras darbo vieta, pirmutinę suteiksiu tau. Bren išgirdęs malonius pono žodžius, patikėjo jais ir linksmas išėjo namo. Pareidamas užėjo pas savo ištikimiausį kaimyną, pas kurį gavo pasiskolinti dešimts pesų, už ką nusipirko duonos, miltų, cukraus ir kitų reikmenų. Kuomet Bren sugrįžo namo su duonos gabalu, maži ir didesni vaikai pro ašaras juokdamiesi apsupo tėvą iš visų pusių. Bren laužė duoną ir dalino alkaniems nuo vakar nevalgiusiems vaikams; kūdiki kurį motina laikėsi ant rankų prie kruties ir tas lig būtų pajutęs duonos skonį, su linksmu šypsos atsisukęs tēmijo į savo broliukus ir sesutes, kaip jie linksmi šokinėdami, lyg pavasaryj ērukai, saldžiai valgė duoną.

Greitai bėga diena iš dienos, jau ir savaitės bėga lyg vanduo upeliu, bet Bren ne jokios žinios nesulaukė iš darbo departmento. Šeimynos likimas kas kartą sunkėja, apleido jį ir kaimynai, kurie lig šiolei rėmė: Vieną gražų rytą, da prieš beužtekant saulei, pragyduš paukščiui įvairiais balsais, ant upės kranto žaliuojančių medžių šakose, bet lig ką jausdami greitai vėl nutilo. Šventinyčių augštuose, nuo betekančios saulės spinduliu blizgančiuose bokštuose, suskambėjo garsūs varpai, siųsdami garbę augščiausiajam valdonui, už suteikimą laimingo nakties atilsio. Nutilus varpams gausti, sukaukė fabriku triubos, kurios šaukė minias prie darbo. Moisiei Bren atsikėlęs apsirėdė ir niekam nė žodžio nesakęs kažin kur išėjo; Eugenia pakėlė vyresnį sūnų; jis greitai atsikėlęs nusiprausė, apsirėdė ir eidamas į darbą užklausė motinos ar neturi ko užkasti? Motiną jam atsakė:

— Neturiu nieko, ką aš tau galiu duoti. Netik tau neturiu, bet ir tiems mažesniems nėra. Sūnus apsiverkė, paspaudė kepurę

ir išėjo. Eugenijai gaudumas suspaudė širdį, užsidarė ji virtuvės duris, pradėjo verkti, ir verkė niekeno neraminama. Ji verkdamą pergyveno iš naujo liudnoms mintimis visą savo gyvenimą: vėliaus pakilus, svyruodama nuėjo į kambarį, kuriame miegojo jos septyni kūdikiai. Pažvelgus į juos, su pilnom akim ašarų, į tuos nekaltus da miegančius kūdikius, priėjo prie mažiausio, kuris gulėjo lopšyje, pabučiavo ir taip visus pakaleiniui atsisveikino. Išeidama atsargiai, uždarė duris ir nuėjus į kampaną pasiėmė virvę. Sugrįžus virtuvėn pasistatė krėslą ir užlipus parišo vieną galą virvės už skersinio, o antrą sau už kaklo...

Saulė tik ką buvo šviesiai užtekėjus ir jau pakilus virš miesto bokštų, lyg ir nenorėdama būti liudininke šios skaudžios tragedijos, greitai paslėpė savo blizgantį veidą padangėj už glūdančių storų debesų.

Jauniausias vaikas lopšy prabudęs, pradėjo verkti, kas sukėlė visus kitus mažus ir didesnius. Vyriausi mergaitė, apie dešimties metų amžiaus atsikėlus nuėjo į virtuvę pašaukti motiną prie beverkiančio lopšy mažiuko. Vos priėjus spėjo praverti duris, pamatė kabančią motiną sušuko ne savo balsu, mama!.. mama!... Išgirdę kiti mažesnieji riksmą, katras tik galėjo paieiti, visi rėkdami rinkos apie kabančią motiną, bet motina tylėjo, nei žodžio netarė. Išgirdę artymi kaimynai tokį nepaprastą vaikų kliksmą, subėgo žiurėti, kas atsitiko. Atradę kabančią motiną, vieni griebės raminti vaikus, kiti pašaukė policiją. Policija pribuvus nuleido jau bestingstantį Eugenijos lavoną; klausinėjo, rašė priežastį atsitikimo, o Eugenija ramiai sau gulėjo ant žemės lig biskį pakreiptomis lūpomis, tarytum juokės iš šios žemės gyvenimo, nieko nebereikalaudama: nei pašelpos, nei susimylėjimo.

Netoli už miesto, papūtus vėjui iš šiaurių, suputojo gili, mėlina jūra ir atsiritus milžiniškai bangai vandens paviršium link krašto, ji išmetė ant kranto iš savo narsų kokį tai neišdidų, jauną lavoną, apie ku-

rį rinkdamasis burelis nuskurusių juodbruvių ir gelsvai bronziniais veidais žmonių, nudegusiais nuo saulės kaitros kaklais, tyliai susikišdami klausinėjo vienas kito, kieno tas lavonas? Vienas atsilikusiųjų su juodais plaukais, dideliais ir juodais ūsais, plačiu veidu, kuris buvo gerokai saulės nudegintas, rudoms ir giliai kaktoj paslėptomis akimis vyras, besigrūzdamas per susirinkusius artyn priėjęs ant smėlių gulinčio lavono, sušuko: "Ah, nelaiminga šeimyna!... Šį ryt, saulei užtekėjus, pasikorė motina, kad neturėjo vaikams duonos kasnio, gi sūnus prisigirdė. Gal kelinta diena nevalgęs buvo. Lai prakeikimas krinta ant tų ką puotauja!

Apie lavoną susirinkusieji išgirdę tokį skaudų gyvenimo nuotikį, nulenkę žemyn galvas lyg atiduodami paskutinę garbę jaunam, gyvenimo bangoj žuvusiam, lavonui. Ant visų veidų matėsi liudna, skaudi, kerštu liepsnojanti pagieža del viešpataujančios klasės.

Saulei nusileidus liko tamsu, taip tamsu, kaip nesąmoningų žmonių idealas tamsus... Tik maži, pilki, mėlynoj padangėj pluduriuojanti debesėliai, tingiai slinko vakarų krašto link. Viduryj miesto, ant žaliuojančiais medžiais nusodytos gatvės kampo, sustoja keli vyrai su mankietais, diskutuoja apie kokią politiką... jie taip ir diskutuoja...

Buenos Aires, Argentina, 12 kovo, 1923.

ŠILKŲ AUDĖJOS

J. BONDŽINSKAITĖ

Amerikos darbininkai, apskritai, yra silpnai organizuoti, o šilkų audėjai ypatingai tuom pasižymi labiau, kad toj industrijos šakoj dirbančių darbininkų didžiąją dalį sudaro moterys, kurios lėčiau organizuojasi, neatsižvelgiant į tai, kad jas daug labiau išnaudoja, negu vyrus. Gi fabrikantai griežčiausiai nusistatė prieš unijas ir kas išdrįsta pradėt kalbėti apie uniją, tuoj pasijunti už fabrikos vartų. Tankiai nespėja nei švarką užsivilkti, kaip užveizda pusnuogę išvelka iš fabriko.

Kadangi toj industrijoj moterų dirba daugiau negu vyrų, ir jų padėtis visais atžvilgiais blogesnė, tai apie jas ir daugiau kalbėsiu.

Yra moterų, kurios priverstos dirbti naktimis ir daugelis tokių audėjų yra neščios, nors tankiai buną taip, kad tik kelios savaitės iki gimdymui, vienok tos vargšės turi dirbti, kad palaikyti save ir šeimynas. Kadangi prie šilkų darbas yra begalo sunkus; prieg tam mašinų bildėsis toks didelis, kad daugelis apkursta, tačiaus reikia kilnoti pe keletą desėtkų svarų sunkumos audinių ir reikia lankstyti į įvairias puses. Retas atsitikimas, kad motina gimdytų sveiką kūdikį. Tankiausia kūdikiai gimsta pirm laiko arba visai negyvi.

Gi naktimis jos dirba todėl, kad dienos laiku turėtų progos būti su savo vaikučiais, apžiūrėti juos ir išleisti į mokyklą. Tas darbas naktimis, stoka miego, pakerta moterų sveikatą dar jaunystės dieneis ir it baisaus kirmino pakastos vysta. Tai toks darbininkų gyvenimas šiame kapitalistiniame "roju".

Dabar truputį pakalbėsim apie patį uždarbį. Yra tokių žmonių ką sako, kad moterys darbininkės dirbančios prie šilkų ne taip jau išnaudojamos. Žinoma, tokie žmonės apsilenkia su teisybe. Moteris daugiau samdo šioj industrijos šakoj da ir todėl, kad kuomet supuvusius šilkus užtaiso del audimų, tai vyrai, kurie greičiau išdrįsta pasipriešinti, jie reikalauja nuo dienų mokesnio. Darbdaviui nesutikus mokėti reikalaujamą sumą, darbininkai meta darbą pavieniai, gi didžiuma moterų tankiai neturi pakankamai drąsos reikalauti daugiau mokesties, tai taip ir kamuojasi su tais supuvusiais šilkais, ir vietoj uždirbti \$30.00, gale savaitės gauna \$10.00.

New Yorko ir Brooklyno apielinkėj šilkų industrijos darbininkai visai neorganizuoti. Tokiose neunijinėse šapose, jei tik pareikalauji už

supuvusį šilką daugiau mokėti, bosai tuoj iššpiria iš dirbtuvės ir tie blogiausi darbai, daugiausia moterims reikia padirbti.

Kapitalistai, kad neleidus pakilti suvargusiai moterų darbininkų sąmonei, kad jos sąmoningai nesukiltų prieš darbdavius, tai jie organizuoja moterų krikščionių susivienijimo, skyrus prie dirbtuvių, gi pastarieji steigia klubus, skaityklas ir paruošia laike pietų del darbininkų muziką, kad užbovyti, užmigdyti darbininkų dvasią. Gi į tuos klubus, skaityklas ir net darbininkams paruoštos muzikos, ateina pasiklausyti ponitės ir ponaičiai. Mat, rodo pavyzdžius nebuvimo klasinių pasidalinimų. Tai šitokiais gairais svaigina Amerikos darbininkus ir darbininkes.

Bėdų Bėdos. Viename tautininkų susirinkime socialistai susipešė su tautininkais: tautininkai socialistams primeta, kad jų jų vadas, socialistų partijos galva Hillquitas už pasakymą prakalbos paėmė tik 100 dolerių, gi socialistai bandė užginčyti, kad tai netiesa, bet tautininkas šale savęs stovinčio draugo užklausė, ar tas užmetimas yra teisingas? Pastarasis atsakė, kad taip, tikra tiesa. "Aš irgi buvau nuėjęs pas Hillquitą Amalgamated Unijos reikalais, kad gauti reikalingų informacijų ir tas ponas už du žodžiu pasakytus unijos reikale paėmė iš manęs \$10.00."

Kur buvus nebuvus štai ir M. Baltuškienė, karšta lietuviškų socialistų darbuotoja. Ir ėmė ji savo draugams įtikinančiai tvirtinti, kad ir mūsų lietuviški socialistai irgi neblogi; girdi, ar atsimenate, kuomet skilo socialistų sąjunga ir LSS. 19 kp. kvietė iš Chicagos oportunistą tėvą Grigą mums gelbėti, tai mes jam už "spyčių" mokėjom dvidešimt dolerių. Reiškia jie visi savo "socializmą" pasišventusiai už dešimties ir šimties moka skelbti.

Širšė.

Gubernatoriaus Šuo

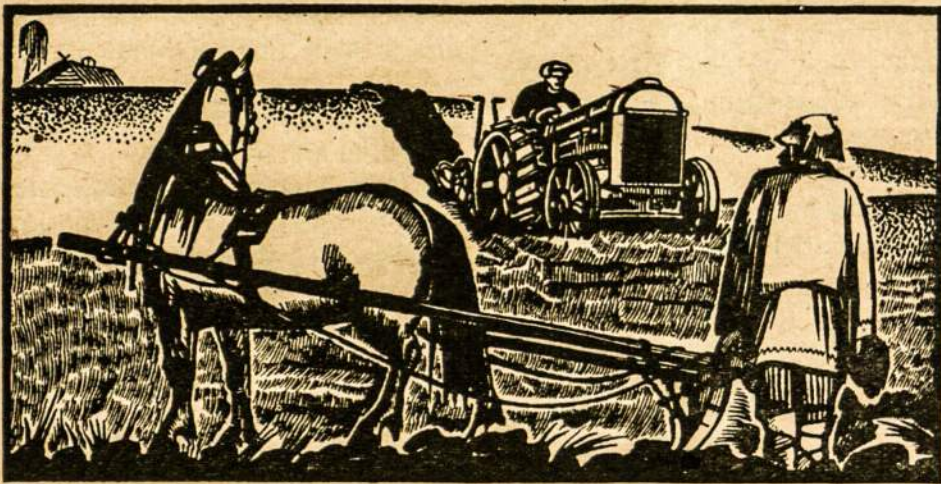
PELĖDA

Visas namas sujudęs, tarnai pro vienas kitą pusiau tekini švaistos, telefonas nuolatos skambina, net penki gydytojai jau pribuvo; gi gubernatorius susinervavęs, cigarą kramtydamas greitais žingsniais vaikščioja po kambarį. Gydytojai po atydžiam apžiūrėjimui, (gubernatoriaus šunį) patarė vežt į ligonbutį. Sukriokė didelis automobilas ties durimis, tarnai su dideliu atsargumu išnešė Garrį begulintį ant melsvos šilkinės paduškos, paguldė, rūpestingai apklostė, priešais Garrį atsisėdo tarnaitė, kurios pareiga buvo prižiūrėt jį kelionėje,

numą, Gubernatorius taipgi nesigailėdavo suteikti jom komplimentų.

Bebūnant Garriui ligonbutyje, jo kambarys likos naujai išpopiejuotas, balta lovukė, kurioje jis gulėdavo likos pakeista naujasne, minkštoji pūkų paduškėlė užvilktą gražiai išsiuvinėtu, net iš Paryžiaus importuotu užvalkėliu. Šale lovukės ant mažo stalelio, pastatyta šviežių gėlių didelė puokštė, viskas prirengta, nes bile minutą gali Garrį parvežt namon.

Kambario dabintojai neapsivylė, Garrį tuoj parvežė. Kaip iš tolomos kelionės

Amerikos darbininkų aukotais traktoriais arija Rusijos laukus.

paduot jam laiku vaistus, vandenio, jeigu panorės: trumpiau sakant tarnaitė turėjo daugiau rūpintis Garrio likimu, negu savo kūdikiais. Išvežus Garrį į ligonbutį, gubernatoriaus namuose visi jautė liudėsį. Iš įvairių miesto dalių ponai ponios, o ypačingai panelės nuolat skambino telefoną, klausdamos apie Garrio sveikatą. Moteris reiškė didelės simpatijos šuneliui, jom kartais bekalbant net ašaros pradėdavo riedėt, imdavo visu balsu raudot, bet kitu kart kalbėdamos atsiprašydavo už tokį jų silp-

net iš Bostono pagrižusį ir nemažai pavargusį, nesveiką šunelį, tarnai stengėsi kuo greičiausiai nunešt atilsėt ir sulyg gydytojų nurodymo pavalgydint, bet tik neduokit kiek senesnio maisto, nes tai gali skaudžiai atsiliept ant jo sveikatos, pastebėjo gubernatorius.

Žiemos metu Garriui išvirdavo šviežios jautienos, vištienos, kartais antį arba žašį pasmožydavo, bet gi dabar, vasaros metu, tokis maistas buvo perdaug sunkus del jo. Dabar Garriui išvirdavo jaunų gaidukų,

duodavo šviežios smėtonos, kiaušinių, pieno, bet ir tuos jis nelabai valgė. Pabuvus kiek laiko vėla prisėjo Garri siųst į tą patį ligonbutį: mat ligonbutyje, visos melaširdingos moterys nelaimei pritikus siusdavo gydyti savo šunelius, jis buvo pagarsėjęs savo gerai prityrusiais gydytojais ir rūpestinga priežiūra. Parvežus antru kart Garri namon, nors prie jo likos pasamdyta rūpestinga slaugė ir gydytojai nuolatos lankėsi, bet jis netrukus pasimirė.

Garrio lavonas likos idėtas į mažą, baltu šilku išmuštą lovelį, apdėtą kvietkų vainikais, kuriuos nupirko pats gubernatorius ir jo artymi draugai. Laidotuvių dienoje, visam Augusta mieste, ant valdiškų namų vėliavos likos ligi pusei nuleistos žemyn. Tokis vėlevų nuleidimas buvo ir tuomet, kai laidojo iš Francijos parvežtus, nežinomus kareivius, kurie žuvo už Amerikos vėliavą. Po visų atliktų ceremonijų, didžiausiuose dienraščiuose, pasirodė ilgi straipsniai aprašanti Garrio pavyzdinę gyvenimą. Gubernatorius iš didelio gailėsčio išvažiavo į savo vasarnamį, kad kiek nusiramintus.

Delei nuleidimo vėlevų pasireiškė ir vienas-kitas protestas. Daugiausiai protestavo dėl to, kad Amerikos vėliava likos nuleista ateiviui: mat, Garry buvo Airijos pilietis, jeigu jis būtų buvęs amerikonas, tuomet, tai kas kita; tuomet ir kapitalisto šuniui galima nuleisti žemyn vėliavą delei kurios da tik keli metai atgal kai žuvo šimtai tūkstančių Amerikos jaunuolių. Protestavo ir taip vadinamas Amerikos senmergių legijonas, kurių tikslas, tai saugot, kad Amerikos vėleva būtų visur prideramai vartojama, bet jos atsiminę, kad gubernatorius neturi nei vienos legalės pačios, greitai nurimo.

Netolimam nuo Bostono miestelyje, taip pat nepertoli nuo tos garsios šunų ligoninės, randasi dideli batų dirbimo fabrikai. Šiuose fabrikuose, dirba tūkstančiai darbininkų, didžiumoje dirba nuo kavalkų.

Darbas eina pasakišku spartumu: mat kiekvienas nori dolerį kitą daugiau užsidirbti. Kuomet tik darbdavys patėmija, kad darbininkai perdaug uždirba, tai bijodamas, kad jie nemėtytų be reikalo pinigų, kad nepragertų, bei neprakazyruotų, numuša aniems algas. Darbininkai neorganizuoti, jie priešais tokį algų numušimą nediršta pasipriešinti. Jie dabar da daugiau padidina savo spartumą, ateina ryte anksčiau ir vakare stengiasi kiek ilgiau padirbėti. Jeigu kartais, kad neužleidus vietos kitam pardavėjui, darbdaviui prisieina darbas greičiau išleisti — jis įsako darbininkams dirbti viršlaikį, už kurį jiems nieko daugiau nemoka. Darbininkai vis viena buna jam dėkingi, nes gauna kiek daugiau užsidirbti. Kurie bando reikalaut už viršlaikio darbą didesnio mokesnio, taip pat aiškina ir kitiems, kad jiems reikalinga nija, kad jie turi reikalaut didesnio mokesnio ir trumpesnių darbo valandų, tuos tuoj apšaukia bolševikais, šalies išdavikais ir prašalina nuo darbo.

Toje darbininkų minioj, radosi ir Minė Wilson, —ketverto vaikų motina. Wilsonienės vyras jau antri metai, kaip serga džiova ir mažai tegali dirbti. Wilsonienė jaučia, kad nepoilgam, liks motina penkto kūdikio. Nors ji kūdikius ir labai mylėjo, bet kartu jautė, kaip šeimos vargas būniam auga. Vyras mažai uždirba ir iš jo uždarbio pragyvent suvis negalima, reikia pačiai eit į dirbtuvę, gi vaikus palieka namie vienus. Kol motina sugrižta, šeiminių esti Onutė, aštuonių metų amžiaus, ji parbėgus iš mokyklos mažesniuosis pavalgydina, apiprausia, stuboj tvarką padaro, kad sugrižus mamutei po sunkiam darbui, mažiau būtų luobos.

Pratęsus keletą mėnesių tokio spartaus darbo, užėjo bedarbė, tūkstančiai darbininkų likosi atleista nuo darbo, tame tarpe ir Wilsonienės vyras. Netekusieji darbo kas rytas bėdė jieškot darbo po apie linkės artimesnius miestelius, bet viskas buvo veltui, visur dirbtuvės uždaryta. Wilsonienė kol kas da dirbo, bet jai darbas vis

nuolatos darėsi sunkesniu. Ją baisiai kankino tas paveikslas, kuomet prisieis jai atgult į lovą, vyras be darbo, pasididins šeimyna, gi ji yra vienintelė dabar šeimynos maitintoja; šios mintys galutinai pakirsdavo jos ir taip silpnas jėgas.

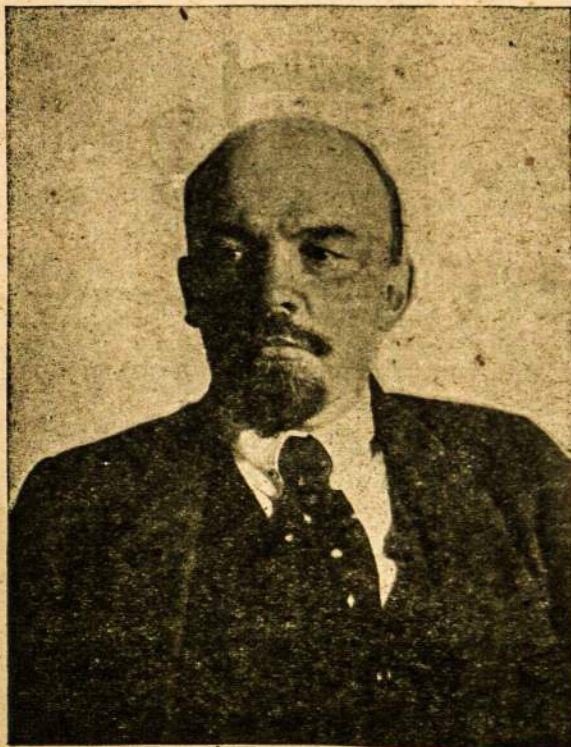
Panedėlyj visą dieną Wilsonienę it peiliais varstė, jai akyse nuolat rodėsi tai žaliuos, tai geltonos ir kitokios spalvos, mašinių nuolatinis bildėsis jai virto tikru pragaro užimu, nei pietų ji nieko nevalgė, ši diena jai virto metais, bet ir metai be galo ilgi ir ji laukė, kad tik greičiaus parėjus namon atgult, gal netaip skausmai kankins. Vakare sustojus fabrikui, Wilsonienė, prigelbstint kitai darbininkei šiaip taip per sniegą parsvyravo namon. Parėjus atgule, bet skausmai da žiauresni pasidarė. Wilsonas susisukęs į apiplyšusį žiponą ir nors per praplyšusius batus kojų pirštai "gaivinosi" tyru oru, išklampojo pusnyje gydytojo pašaukt.

Įėjus ofisan, gydytojas greitai jį pažino ir išvarė laukan: mat paskutiniu kart, Wil-

sonas jam neužmokėjo poros dolerių už vizitą, nors su ašaromis prižadėjo kaip tik gaus darbą, iš pirmutinės algos atmokės jam. Išvytas gydytojo, nuklampojo pas bobutę, kuri turėjo "patyrimo" priiminėti kūdikius. Ant rytojaus gimė Wilsonas: sūnus, bet koks jis menkutis, kaip suvargęs atrodo, aktytės įpuolę, nei verkt jis nepajėgia, cypia it mažas katytis. Wilsonienė jį bežiurint taip pat ašaros krinta: ir kam aš jį pagimdžiau, mąstė ji; pati jo maitint negaliu, nei gi žmoniškiau apdengti turiu kuom. Susukus kūdikį į senus skudurus, Onutė nešioja jį, tildo, maitina arbatėle, nes pieną ką teta atnešė, aptikus Mariutė išgėrė, kuriai taip pat vos tik dvieji metai suėjo. Wilsonienė pati, kad greičiau sustiprėjus, maitinas juoda kava ir duona. Geresniū maisto nėra už ką nusipirkti. Kartais kaiminkos atneša sriubos bliudelį, bet ir anos mažai tegali pagelbėti, nes ir jų vyrai jau kelintas mėnuo jieško darbo. Gi Wilsonas, bejieškodamas gydytojo ir bobutės, nušalo ir suvis atgule į lovą, dabar tik Onutė viskuom turėjo rūpintis.

Praslinkus sąvaitei laiko, Wilsonienė nors kojos ir labai silpnos, bet rengiasi į darbą. Kaipgi neisi, juk baisu vietos nuštot, jis serga ir vis blogyn eina, kas rendą užmokės, kuom maitynsimės — mąstė ji. Wilsonienė keliasi kaip keturios, nes pakol stuboje viską sutvarko, maistą vyrui ir vaikams prirengia, kol mažiuką nuprausė, nors ir labai gailu jį taip anksti kelti, tai ir ateina pusė po penkių. Nueit ligi gatvekariui ir kol nuvažiuoji į darbavietę ima pusantros valandos, o darbas dirbtuvėje prasideda kaip septynios.

Pirmoji darbo diena jai buvo labai sunki akys nuolat temsta, prakaitas tankiai visą išpila, vos ant kojų pastovi, bet vis tikis sustiprēt. Trečioj dienoj į pavakarę analpo ties mašina, šale dirbančios darbininkės griebėsi gelbēt; visos kalbėjo, kad jį ner greit sugrižo į fabriką bet kaipgi ne grįši.—jis serga, o aš nevisai blogą darbą turiu, bijaus jo netekt, nors dirbu nuo septynių lig šešių, gaunu mokesties keturioli-

— Vėliausias Lenino paveikslas.

ką dolerių sąvaitei ir jau čion dirbu nuo tada, kai vyras iš šio departamento paliuosavo. Tiesa, kad iš mano algos negalima pragyvent, bet visgi šiaip taip stumiamės. Wilsonienė šiek tiek atsigaivinus tęsė darbą toliaus, bet vis jautė, kad jos spėkos eina silpnyn. Ant rytojaus vėl tas pat atsikartojė, gi dabar užveizda pagrąsino, kad girdi, jeigu dar kartą panašiai atsitiks, jis bus priverstas prašalint iš darbo. Tokis užveizdos pareiškimas dar labiau jos silpnas spėkas pakirto ir kiek laiko padirbėjęs, vėla sukrito ties mašina. Atsipeikėjęs pamatė stovintį užveizdą, kuris padavė jai mažą konvertėlį. Tai ženklas, kad jau ji netenka darbo. Dabar priešais ją stovėjo alkani kūdikiai ir sergantis vyras. Ką ji parėjęs turės jiems sakyti, juk renda šią sąvaitei reikės mokėt, gi atmokėjęs rendą atliks tik tai keturi doleriai. Kur reikės eit darbo jieškot, kad visur vaikšto pulkai bedarbių. Taip ji pergyvendama savyje didžiausią audrą, parėjo į šaltą savo stubą; vyras visiškai silpnas, jau ir apsiversti pačiam sunku, vaikai alkani, šaukia, mama norim valgyt, gi pati vos ant kojų bepastovi. Pasiuntė Onutę į krautuve, kuri parnešė vaikams bonką pieno, duonos kepalėlį ir porą silkų.

Už poros dienų, Wilsonas mirė. Kaip dabar reikės jį palaidoti? Juk jos visas turtais siekė vieną dolerį ir šešias dešimtis septynis centus. Manė parinkt aukų pas kaimynus ir pažystamus, bet juk ir jie jau seniai be darbo, negalima jiems paskutinį centą ištraukti, geriau pranešiu miestui, kad palaidotų lavoną — mąstė Wilsonienė. Tą pat dieną, atvažiavo miesto vežimas, pora nepažystamų vyrų susuko lavoną į paklodę, įvertė į vežimą ir nuvažiavo. Kaip ir kur jį palaidos? — bėdavojo Wilsonienė. Išsiskirsčius kaimynams, pasiūkusi su mažais vaikučiais, negalėjo susilaikyti nuo ašarų, jai rodėsi, kad visam sviete likos vien tik skurdas, badas ir ašaros; kur priglaus jį savo vaikučius, kuom pati maitinsis, juk nei darbo nei pinigų neturi. Taip besvarstant prisiminė gubernatoriaus šunį, pas

kuri jį sesuo tarnavo. Prisimine šunes laidotuves, kaip ties jo kapu patsai gubernatorius ir jo draugai sakė jausmingas prakalbas, kokioj puikioj vietoj šuo likos palaidotas, jo kapas gražiai apkaišytas, jam buvo nuleista visos mieste vėliavos, gi jos vyras! Jis jaunu budamas tarnavo tris metus tėvynei, jis buvo tikras amerikonas, betgi netekus jam spėkų, niekas juomi daugiau nesirūpino, jo lavoną nuvežė ten, kur sukrauti lavonai visų pavargėlių. Taip jai paskendus mintyse, naktis vis juodesnė darėsi taip, kaip ir jos gyvenimas; žvakės galas degė ant stalo ir baigėsi nykti, ji užmigo sunkiu miegu.

Rytui išaušus, Wilsonienė keturis mažuosius vaikučius išsiuntė į biednųjų prieglaudą, gi pati su Onele išėjo pas vieną plačiai pagarsėjusią "labdarybėmis" poniją, kurios vyro fabrike ji su savo nabašninku vyrų dirbdavo, skalbinių skalbti ir šunų prižiūrėti. Už savo darbą ji gaus kambarelį ir penkioliką dolerių mėnesiui algos.

"Šunį mes laikom, kad saugotų namus, Kiaulė taip pat reikalinga; Katę laikom, kad gaudytų peles, Bet ką mes galim daryt su mergaite, kaip tu?" (Chiniečių auklės himnas).

Nelaimingiausi Chinijos gyventojai, tai mergaitės; jom artimiausia gyvenime vieta, tai prostitutnamis.

Chinijos viduramžė moteris (apie 25 metų) gali neatmainingai pasakyti, kad jos žmonijai auka yra nuo 5-10 kūdikių iš kurių tik du ar trys gyvena. Gimdymo kontrolė tarpe anų da mažai kur girdėta.

IŠ DARBININKIŲ KOVOS LAUKO.

Brockton, Mass. — Pabaigoj gegužės, šešiolika šimtų Brocktono batų dirbėjų padavė reikalavimą pakelt jom algas. Šios darbininkės baisiai buvo išanudojamos, jų algos siekė \$9-16, kuomet prie dabartinio brangumo sunku pragyventi. Neišpildžius darbdaviams jų reikalavimo, jas pasekė kiti vienuolika lokalų organizuotų darbininkų, taip, kad streikas apėmė visus tos apielinkės miestelius. Viso streikuoja virš 20 tūkstančių darbininkų ir darbininkių.

Unijos bosai, kuriems daugiau rūpi darbdavių reikalai, negu darbininkų, paskelbė streiką nelegaliu, taip, kad kovą prisiėina vesti su darbdaviais ir priešais unijos biurokratus. Jeigu streikas pavyks unijos viršininkams ir fábrikantams sulaužyti, tuomet darbininkai netik, kad turės grįžti į darbą senomis išlygomis, bet dar reikės užsimokėt po penkioliką dolerių už kontrakto laužymą.

Parama darbininkams butinai reikalinga, nes unijos izdo negali vartot streiko tęsimui, nei savitarpiniam susišelpimui. Solidarumas tarpe darbininkų matosi didelis ir yra viltis streiką laimėt.

MARŠKINIŲ SIUVĖJOS.

Brooklyno ir New Yorko vyriškų marškinių siuvėjos padavė darbdaviams reikalavimą pakelt mokestį ant penkiolikos nušimčių. Neišpildžius reikalavimų, tariasi paskelbti visuotiną streiką su pirma liepos. Iš pirmųjų davinių matosi, kad streikas bus neišvengiamas, nes darbdaviai skundžiasi, kad verauzės nesutinka pakelt jiems už darbą.

Marškinių siuvėjos didžiujam dirbtuvių gerai organizuotos, keli metai atgal, šios pramonės šakoj streikai sūrišo siuvėjas tvirtais unijos ryšiais, todėl yra viltis, kad ir dabartinis streikas jeigu jis bus iššauktas, bus pilnai laimėtas.

BEDARBIŲ MOTERŲ PADĖTIS

Liverpool, Did. Brit., bedarbių moterų yra viršaus 2,000 ir jų padėtis begalo sunki. Pirmiau dar gavo pašėlpos iš bedarbių fondo, bet dabar ir ta jau metai laiko sulai kyta. Jos iš darbo išmestos jau treti metai. Kreipėsi ir į miestų valdybas ir kitas valdžios įstaigas, o pašėlpos vis negauna. Kito kelio tom vargšėm nėra kaip atlikinėti netikusius darbus, kad palaikyti savo gyvybę. Ant visų gatvių nepraeisi, kad tau nesiūlytų savo kūną suvargę merginos ir moteris.

Toki moterų bedarbių buriai yra kiekvienam Britanijos mieste ir jos grūdamos į prostitucijos nasrus, miršta šimtais kiekvieną dieną nuo veneriškų ligų.

Tai ar nelaikas moterims pagalvot ir keltis iš miego, organizuotis po komunistų vėliava ir versti ši netikusį surėdymą?

IŠTEISINO DARBININKŲ VADOVĖS
UŽMUŠĖJUS.

Daugelis darbininkų atmena, kuomet laike didžiojo plieno pramonės darbininkų streiko 1919 metais, likosi nužudyta mainierių vadovė draugė Fannie Sėllins, kuri laike streiko buvo atvykusi į Pittsburghą, idant pagelbėjus plieno darbininkams pasėkmingai vesti kovą ligi pergalei. Jos nužudyme buvo kaltinama šėrifas E. Manison ir D. J. Riley, priešais kuriuos buvo aiškūs įrodymai.

Po kelių metų bylos tęsimo, kaltinamieji likosi išteisinti: mat nugalabinta darbininkų klasės vadovė, kuri vedė mirtiną kovą su plieno trustu, o kadangi plieno trustas savo galinga jėga valdo kaip tos apielinkės pramonę, taip ir teismus, tai negalima tikėtis, kad jis savo tarnus, kurie jam ištikimai tarnauja, baustų. Nors draugė Sėllins žuvo kovoj su plieno karaliais, bet toji kova neapsistojo, ji tęsiasi tolyn; šiandieną tarpe plieno darbininkų judėjimas priešais dvylikos valandų darbo dieną yra gana didelis ir yra viltis, kad greitoj ateityj, ti vergai vėla sukils, kad kovą laimėjus.

APŽVALGA

DVYLIKOS VALANDŲ DARBO DIENA

Įvairūs pacifistai siunčia plieno trustui prašymus, kad sutrumpintų darbininkams darbo valandas nuo dvylikos ligi aštuonių. Rodos, kad jie savo maldavimais suminkštys plieno karalių širdis ir anie pasigailės darbininkų, permatys aiškiai ilgų darbo valandų pragaištį linkui darbininkų sveikatos ir be kovos, be streikų suteiks žmoniškesnes darbo sąlygas. Laikę tų visokių maldavimų, prašymų, mes matome, kad plieno trustas nei nemano apie sutrumpinimą darbo valandų. Plieno karalius ponas Gary pareiškė, kad nekenkia darbininkams ilgos darbo valandos ir dėl visuomenės labo, jį palieka ir ant toliau tas pačias sąlygas. Girdi, jeigu sutrumpint darbo valandas li aštuonių, tuomet prisieitų pakelti kainą ant plieno, reikėtų pasamdyt 60,000 daugiau darbininkų, o kadangi dabar sulyg Gary paaikškinimo visur darbininkų truksta, tai negalima tas įvykinti gyveniman.

Valdžia kaipo kapitalo saugotoja, taipgi žiūri per pirštus į dvyliką darbo valandų, nes "bijos", kad nepabangtų plienas bet pažvelgus į metinius įplaukų raportus, pasirodo, kad plieno trustai per metus turėjo gryno pelno \$101,529,310.00. Praeitais metais darbininkams algas pakėlė ant dešimties nuošimčių, gi plienas pabrango ant trisdešimts dviejų nuošimčių. Plieno darbininkai kurių armija susideda iš apie penkių šimtų tukstančių, yra neorganizuoti, jų gyvenimas didžiumoj susideda iš darbo, pavalgdmo ir miego. Tokiosie gyvenimo sąlygose esant vienintėlis darbininkų pasilinksminimas, tai girtuoklystė. Darbininkas išdirbęs dvyliką valandų prie karšto ugnies katilo, parėjęs namon griebiasi už stiklo degtinės, kad užmiršt bent ant trumpos valandos pragarišką gyvenimą.

Vienas katalikų kunigas liudijo priešais

Senatą, kad miestely Braddock, Pittsburgo priemiesty, nekurie plieno darbininkai gauna atilsiui tiktai veik kas šeši mėnesiai vieną nedėdienį. Tėvai tankiai per ilgą laiką nematė savo kūdikių, nes parėjus iš darbo anie miega, ryte, da jiems bemiegant, tėvas turi vėla skubėti liejiklon. Tame pačiam miestely atrasta vienam name, 35 burdingieriai. Lovą kas 24 valandas, užima trys skirtingi asmens. Kūdikių mirtingumas, plieno industrijos apielinkėse, taipgi praplėtes plačiai savo rybas.

Šiandieą priešias plieno darbininkus stovi organizacijos klausimas, jie turi susiorganizuot į tvyrta unią, kaip kad anglies bei gelžkelių darbininkai ir išsikovot sau žmoniškas darbo valandas ir sąlygas. Tiktai organizuoti darbininkai pajėgs palaidot dvyliką darbo valandų ir vergijos gyvenimo sąlygas. Kol darbininkai neorganizuoti — plieno karaliai kraujasi milijonus dclerių pelno kas metai, o darbininkui iščiulpia paskutines spėkas, išmeta jį ant gatvės, išmaldoms maitintis.

JAUNŲ DARBININKŲ LYGA RAGINA GOMPERSĄ KOVOT PRIEŠ KUDIKIŲ DARBĄ.

Jaunų darbininkų lygos centralis komitetas, pasiuntė laišką A. F. of L. prezidentui Gompersui, raginant, kad jis imtusi organizuot nepilnamečius darbininkus, kurie sudaro šioj šalyj virš dviejų milijonų darbininkų armija. Šie darbininkai yra panaudojami kaipo pigiausioji darbo spēka, jie dažnai išstūmia iš darbo suaugusius į bedarbių eiles. Jaunų darbininkų lyga ragina jaunuolius organizuot į tas pačias unijas, kartu su suaugusiais; jei kaipo da daugiau išnaudojami gali pasekmingai kovot tiktai eidami petys petin su visais darbininkais. Kokius žingsnius ims is Amerikos Darbo Fe-

deracija linkui šio jaunų darbininkų paraginimo, kol kas nežinia, bet galima spėti, kad tas jų paraginimas federacijos bosams, liks padėtas į šalį kaip, kad kova prieš dvylikos valandų darbo dieną, pieno industrijoje.

LIETUVOJ SEIMO RINKIMAI

Jeigu ligi šiol klerikalai su tautininkais drįso kalbėti apie esama Lietuvoje demokratiją, tai praslinkus paskutiniems seimo rinkimams, žodį demokratija, privalėtų išmesti iš savo žodyno, nes jeigu buvo žinoma kur kokios reakcijos priemonės, jos prieš ir laike rinkimų visur buvo panaudota priešais susipratusius Lietuvos darbininkus. Lietuvos komunistai, kaip nelegalė partija, negalėjo dalyvauti viešai rinkimuose, užtat kiekvienas darbininkų susirinkimas buvo išardytas, visi žemesnieji darbininkų darbuotojai sugrūsti į kalėjimus, jų spauda uždaryta, kandidatai buvo braukiami nuo sąrašo ir nežiurint visa to, kai kuriose vietose darbininkų sąrašai gavo didžiumą balsų. Jeigu paskutiniuose rinkimuose darbininkų kuopos būtų turėję bent šiek tiek teises vesti agitaciją, be abejo, būtų likę išrinkta daugiau darbininkų atstovų, negu jų buvo pirmesniai seime. Jeigu Lietuvos buožių ir davatkų valdžiai prisiėjo vartoti masinius darbininkų areštus, tai mes galime supratiną kaip yra svarbus Lietuvoje komunistinis judėjimas.

Lietuvos biednuomenė aiškiai mato, kad dabartinės valdžios tikslas ginti tik kunigų, dvarininkų, buožių ir pabirkantų reikalus, kad laisvė apie kurią jie tiek daug kalbą yra vien tik dėl buržuazijos, kad pasiekmingai spaudus vargstančiąją liaudį. Buržuazija nujausdama, kad susipratę darbininkai nesiduos save suvedžioti, jai prisiėjo sugrūsti jų astovai į kalėjimus, ir su pagalba davatkų, kurios moka vien tik šokti sulyg kunigų muzikos, priverst balsuoti už jų įstatytus kandidatus. Nepaisant, kad Lietuvos darbininkams nebuvo leista rinkti savo atstovus, komunistinis judėjimas ne-

apsistoja ant vietos, jis eina linkui užbriežto taško.

FARMERIŲ DARBO PARTIJA ŠAUKIA KONFERENCIJĄ DELEI ĮKURIMO AMERIKOS DARBO PARTIJOS.

Vis daugiau ir daugiau pasireiškiant įvairioms darbininkiškom organizacijoms už įkurimą Darbo Partijos, Farmerių Darbo Partija pradžioje liepos mėnesio šaukia konvencija, kurioje manoma įkurti minima partija. Priešais įkurimą Darbo Partijos, yra nusistatęs visas "radikalis" elementas, kuris atsibuvusioje Clevelando konferencijoje, sudaręs didžiumą atstovybės, pareiškė, jog dėl įkurimo panašios partijos da neatėjo laikas. Tai buvo pareiškimas įvairių unijų viršūnėse sėdinčių vadų, kuriems rūpi, kad darbininkai nesuistvertų savo atskirą politinę partiją nuo esamų dominuojančių partijų.

Farmerių organizacija jausdama didžiųjų žemvaldžių vis didesnę spaudimą, kartu su pramonės darbininkais eina prieš savystovio, nuo kapitalistinių partijų nepriklausomo politinio veikimo. Amerikos ūkio ir pramonės darbininkų akys atkreipta į šaukiąmą Chicagos konvenciją. Įkūrimo Darbo Partijos, įvyktų didelis faktorius Amerikos darbininkiškam judėjime.

ŠIMTAI MERGINŲ NESIRENGIA LIKT ŠEIMININKĖMIS

Nepaisant kaip kas nepieštų šeimyninį gyvenimą puikiu ir prakilniu, bet viešpataujant dabartinei tvarkai, jis pusėtinais sparciai visur įra. Daugelis vyrų ir merginų permatydami šeimynos auklėjimo padėtį, pasiskiria nevedusių gyvenimą, nepaisant to, kad į senmergę nuo senų laikų visi su panieka žiuri. Moterys per daug ilgai būvę vergėmis, pastumia į šalį senmergystės panieką ir siekia prieš nepriklausomos nuo vyro gyvenimo: mat kiekvienas nori turėti savo laisvę, užsidirbt sau pragyvenimą ir būti nuo niekeno nepriklausomu; moterims per daug išibodėjo reikalaut iš vyro užlai-

kymo; todėl vis daugiau sutinkam moterų, siekiančių prie savystovumo. Des Moines, Iowa, vidutinės mokyklos mokinėms, baigiančioms mokyklą, perleido anketa, užklausiama kurios iš jų mano apsivesti ir likt šeiminkėmis. Bet kaip nustebome mokyklos viršininkai suskaitė balsavimus, kuomet tik viena iš 309 pareiškė, norinti apsivesti ir būt šeiminkine.

Trys šimtai devynios merginos atsakė į pasiulytą anketa. Nekurios iš jų pasiryžę būt aktorėms, kitos ukininkėms, advokatėms, daktarėms, mokytojom, misionierėms, privatiškom sekretorėms, slaugėms, veiterkom ir tik viena norinti likt šeiminkine. Gi dabar pažvelgkim ten kur moteris randas suvis nuo vyro užlaikymo nepriklausoma, kur kūdikių auklėjimu rūpinasi pati valstybė. Paimkime Rusiją, ten apsivedimų skaitlius žymiai pakilo, daugelis mokyklų ir universitetų studenčių, apsivedę tęsia mokslą toliaus. Žydų šelpimo komitetas praneša, kad didžiama universitetų studenčių apsiveda pirm mokslo baigimo, jom kūdikius mokslo metu pagelbsti auklēt valstybė ir įvairios šelpimo organizacijos.

MIRIMŲ SKAITLIUS PAKILO, GIMIMŲ SUMAŽĖJO.

Federalės statistikos už 1922 metus rodo, jog Jungtinėse Valstijose mirimų skaitlius pakilo, kuomet gimimai sumažėjo. Statistikos surinkta 24 valstijose nurodo, kad del kiekvieno tukstančio gyventojų 1922 gimė 22.7; gi 1921 metais 24.4. Mirčių 33 valstijose pakilo ant 11.9 prieš 1921 11.6.

Augščiausias gimimų skaitlius, tai Carolinos valstijoje 30.2 gi žemiausias — Washingtone — 18. Mirimų skaitlių viršija Maine valstija 14.7, mažiausiai Idaho 8.1. Nežiurint, kad ir visose valstijose gimdymo kontrolė skaitoma nelegale, betgi gimimų skaitlius nuolatos mažėja, moterys vis daugiau išmoksta tuos nelegalumus apeit.

GIMDYMO KONTROLĖS SUMANYMAS NEW YORKO VALSTIJOJ ATMESTA Neseniai "D. B." buvo rašyta apie New

Yorko valstijos legislaturoj įneštą sumanyimą legalizuot gimdymo kontrolę, tai yra leist gydytojam liuosai suteikt moterims patarimus apsisaugojime nuó nepageidaujamo neštumo. Šio sumanyimo įnešimu, daugiausiai rūpinosi Gimdymo Kontrolės Lyga. Sumanymas pasiekė tik sumanyimų tvarkymo komisiją ir tenai jis likos palaidotas. Priešais tokio sumanyimo pravedimą, argumentavo valstijos daktarų draugijos pirmininkas Dr. James F. Rooney, iš Albany, N. Y. Jisai nurodė, kaip pakol plati visuomenė nesipriešina esamiems įstatymams ir, kadangi didžiama daktarų yra priešingi gimdymo kontrolei tad nesa girdi reikalo pakeisti esamus įstatymus šiuo klausimu. Ir tiesa, kad didžiama daktarų yra priešingi gimdymo kontrolei. Pasirodžius šiam sumanymui legislaturoj, Dr. N. Vander Veer, pirmininkas legislatūros komiteto, New Yorko valstijos Medikalės Draugijos, išsiuntinėjo keturiuosdešimčiai pavietai, daktarų draugijoms klausimus, kokia jų nuomonė linkui įnešto sumanyimo. Sugrįžus atsakymams, trisdešimts šeši pavietai, nusistatę prieš gimdymo kontrolę, gi tik keturi už.

Ką dabar darbininkės moterys turi atsakyt į šitokį daktarų atsinešimą linkui šio taip svarbaus klausimo? Ar darbininkės sutiks su ta mintimi, kad plačioji visuomenė nusistačiusi priešais gimdymo kontrolę? Ne! Mes esam įsitikrinę, kad kiekviena moteris pageidauja žinių šioj srityj. Tukstančiai moterų žūsta kas metai delei stokos žinojimo apie gimdymo kontrolę. Darbininkėms lieka tęsti toliaus kovą, pakol netikusieji įstatymai liks panaikyti. Kūdikių gimdymas privalo būt laisvai nustatoma, kuomet aplinkybės ir sveikata leidžia.

Kas pritaria gimdymo kontrolei, privalo prisirašyt prie gimdymo kontrolės lygos, kuri tęsia plačiai darbą šioj srityj. Įstojimas ir sąnarinės duoklės tiktai vienas doleris. Antrašas: The Birth Control Review 104 Fifth Ave., N. Y. City.

Guminis Berniukas

ELVIRA STASYTĖ

Žaislų kambaryje, gausiai saulės apšviestame, radosi dar gyviau. Nuo žemučio stalo nukraustė žaislelius ir ištiesė afišą. Vandutė griežtai pareikalavo, kad visos buvusios kambaryje ir teta Zosė, ir ponina Bliks, ir muzikos mokytoja, ir mamka įėjusi su kūdikiu, ir visi susėdo aplink stalą. Daug sunkiau buvo susodinti Stasę ir Pafą: jie stumdė vienas antrą, nekantriai skverbėsi prie Vandutės tai iš vieno šono, tai iš kito, brovėsi ant kedelių, gulė ant stalo, lipo su alkunėmis ant vidurio afišos. Bet pagaliau, tetai Zosei padedant, pavyko ir juos nuraminti. Vandutė atmetė krintančius plaukus, pasilenkė prie afišos ir ryškiai perskaitė:

—“Guminis berniukas. Mankštinimasis ore, viršunėje karties šešių metų aukštumo!”

— Ne, tetulė, širdelė, jau tu mums papasakosi!... Jau tu papasakosi!... koks gi ten berniukas? Jis tikras? Gyvas? Ką reiškia: guminis?

— Tur but jį delto taip vadina, kad jis labai lankus... pagaliau, jūs patys pamatysite... Vandute, velik toliau skaityki; na kas gi toliau?...

Bet tolesnis skaitymas nebežavėjo vaikų. Visa domė buvo nukreipta į guminį berniuką: apie guminį berniuką iškilo įvairių kalbų, spėliojimų, netgi ginčų. Stasė ir Paulius nei klausyti nenorėjo, kas toliau buvo afišoje; jie paliko savo kedeles ir ėmė trankiai žaisti, atvaizduodami, kaip veiks guminis berniukas. Pafas vėl stojo ant keturių, kilo kaip klaunas kairę koją, lenkė liežuvį prie skruosto ir mirkčiojo savo siauromis akelėmis, o tetulė vėl ėmė nerimauti, kad jam kraujas ne sumuštų į galvą. Vandutė skubiai perskaitė afišą ir prisidėjo prie sesers ir brolio.

Dar niekuomet nebuvo buvę taip linksmo žaidimo kambaryje.

Laikė savo pietų vaikai vien klausinėjo apie tai, koks oras ir kuri valanda. Teta Zosė visomis išgalėmis stengėsi nukreipti vaikų mintis į kitą šalį, ir nors kiek nuraminti juos. Po pietų tetulė išėjo valandėlei. Pagrįžo į vaikų kambarius visa nušvitusi, pareiškė vaikams, kad grafas ir grafienė liepė aprenkti vaikus ir vežti juos į cirką.

Viskas sujudo, sukruoto, tartum vėsulas pasikėlė žaidimo kambaryje apšviestame dabar elektros lempomis. Teko gązdinti, kad bus palikti namie neklausantieji ir nenorintieji leisti savęs gerai apsupti. Greit išvedė vaikus ant laiptų, vėl atydžiai apžiūrėjo, apsupė ir pagaliau išleido pro duris, kur jau stovėjo keturių vietų karieta lig pusės sniegu užnešta... Durelės karėtos užsadarė, vežėjas užšoko ant sedynės ir nuvažiavo.

***

Dar vaidinimas cirke nebuvo prasidėjęs. Bet kadangi užgavėnėse žmonės mėgsta linksmintis, tai cirkas jau buvo pilnas žmonių.

Orkestras smarkiai griežė. Apskrita arena, iš visų pusių apšviesta, dar buvo tuščia.

Staigą orkestra ėmė linksmiau ir tankiau griežti. Uždanga nuo arklidės durų prasiskleidė ir įėjo dvidešimtis žmonių apsilvusių raudonomis livrejomis apsiutomis žibančiais galionais. Visi jie buvo blizgančiais batais apsiavę, o plaukai jų buvo sugerbenėti ir žvilgėjo nuo pomados.

Žiūrėtojai nudžiugo. Greit prasidės vaidinimas. Dar nespėjo įėjusieji sustoti, kaip paprastai į dvi eili, kaip jau nuo arklidžių pusės pasigirdo žviegimas ir kvato-

jimas ir visas pulkas klaunų virstakuliuodami, krisdami ant rankų ir iškildami ore, išbėgo į aikštę.

Visų pryšakyj buvo klaunas su dideliais drugiais ant krutinės ir nugaros.

Klaunams išėjus, buvo įvestas tvirtas baltas arklys ir išbėgo mandagiai linksėdama ir tupčiodama į visas puses penkiolikos metų mergina Amalija, kuri vakar ko tik neužsimušė, krisdama nuo arklio. Bet ši kartą viskas laimingai pasibaigė.

— Tetute, širdute, ar dabar jau bus guminis berniukas? — užklausė Vandutė.

— Taip afišoje pasakyta, kad jis antrame veiksme.... Na ką gi, ar linksma jums vaikučiai?

— O, labai, labai linksma!

— Laa-bai! — sušuko sužavėta Vandutė.

— Na, o tau, Stasė?.. Tau Pafai, ar linksma?...

— O ar šaudys? — užklausė Stasė.

— Ne, nusiramink; juk sakiau, kad nešaudys. Nuo Pafio nieko negalima buvo išsiklausti; nuo pat antrakto pradžios visa jo domė buvo nukreipta į lentynėlę su saldainiais ir obuoliais, kurią nešiojo pardavėjas.

Orkestras vėl užgriežė, vėl sustojo į dvi eili raudonai apsilvilkę žmonės. — Prasiidėjo antras veiksma.

— Kada gi bus guminis berniukas? — klausinėjo vaikai be paliovos kiekvieną kartą, kaip tik scenoje mainėsi veikėjai.

— Tai jau greit....

Ir tikrai. Garsiai užgriežus orkestrui valsą, atsidendė uždanga ir pasirodė aukštas drūtas Bekeris, laikęs už rankos blogutį, šviesiaplaukį berniuką. Abu buvo apsilvilkę kuno spalvos trikotais apsiutais blizgučiais.

Paskui jų du tarnu įnešė ilgą auksuotą kartį su geležine grandimi viršūnėje.

Išėjęs į arenos vidurį, Bekeris ir berniukas nusilenkė prieš visus, paskiau Bekeris pridėjo dešinę ranką prie berniuko nugaros ir pervertė jį tris kartus per galvą ore.

Bet tai buvo tik įžanga. Antrą kartą nusilenkęs Bekeris pakėlė kartį, pastatė ją stačią, pririšė jos durtgali prie auksuoto diržo, kuris apjuosė jo pilvą ir nustatė tiesiai karties viršūnę su skersiniu, kuris vos buvo matomas cirko palubėje. Taip nustatęs kartį pusiausviroj, akrobatas sušnabždėjo keletą žodžių berniukui. Šis užšoko akrobatui, pirma ant pečių, paskiau apkabinęs kartį laibutėmis rankelėmis ir kojėlėmis ėmė kilti aukšty.

Kiekvienas judėjimas berniuko judino ir kartį, nuo to judėjo ir Bekeris, kurs stovinėjo tai ant vienos kojos, tai ant kitos.

Visi garsiai sušuko "bravo", kada berniukas pasiekė karties viršūnę ir iš ten pasiuntė publikai oro bučkį. Vėl visi nutilo, tik orkestras griežė valsą. Tuo tarpu berniukas besilaikydamas geležinio skersinio, išsitiesė ant rankų ir išlengvėlio ėmė lenktis atgal, besistengdamas praleisti kojas tarp galvos ir skersinio, vienai valandėlei matėsi tik jo šviesūs žemyn nusvyrę plaukai ir sunkiai išlenkta krutinė, apkabinėta blizgučiais.

Kartis judėjo į šalis ir matyt buvo, kai sunku buvo Bkeriui ją sulaikyti pusiausviroj.

— Bravo, bravo! vėl pasigirdo salėje.

— Gana, gana... užteks! — atsiliepė balsai iš kelių vietų.

Bet šauksmas ir delnų plojimas vėl pasigirdo visoje salėje, kada berniukas vėl atsisėdo ant skersinio ir pasiuntė iš ten oro bučkį.

Bekeris, kuris nenuleido akių nuo berniuko, vėl kažin ką jam sušnabždėjo. Berniukas vėl ėmė atsargiai leisti kojas žemyn ir atsigulė ant nugaros. Dabar reikėjo atlikti pats sunkiausias šposas: reikėjo pirma atsigulti ant nugaros, įsitaisyti ant skersinio taip, kad galva ir kojos būtų pusiausviroj, ir po to staiga netikėtai nušliaužti ant nugaros žemyn ir pasikabinti ore, prisilaikant tik pakinkliais už skersinio.

Viskas gerai vyko. Nors kartis ir drebėjo, bet guminis berniukas buvo jau pusiaukėlyj, jis lenkėsi vis žemyn ir žemyn ir

pradėjo čiaužti ant nugaros.

— Gana! Gana! Nereikia! — užsigirdo keletas balsų. Berniukas vis šliaužė ant nugaros ir tyliai leidosi žemyn galva... Stai ga kažin kas sužibėjo, sublizgėjo, apsisuko ir pervirto ore: toj minutėj pasigirdo duslus garsas, kažinko nukritusio ant arenos.

Tuč tuojaus salėje viskas sujudo, sušneko. Dalis žiurėtojų pakilo iš vietų ir pakėlė triukšmą: pasigirdo šauksmai ir moterų spieгимas; suerzinti balsai, šaukė gydytoją. Arenoje irgi viskas sumišo: tarnai ir klaunai strimgalviais šokdami per užtvarą, apsupė iš visų pusių Bekerį, kuris nežymiai pasislėpė tarp jų. Keli žmonės kažinką pakėlė nuo grindų ir pasilenkdami išnešė už uždangos į arklėdę. Arenoje liko tik ilga auksuota kartis su geležiniu skersiniu viršunėje. Orkestras valandėlei nutilęs, vėl ėmė griežti pagal duoto ženklo. Arenon išbėgo žviagdami ir virstakuliuodami keli klaunai, bet niekas į juos nebežiūrėjo. Iš visur žiurėtojai veržėsi pro duris laukan.

Nežiurint į bendrą sumišimą, dauge liui metėsi į akis graži baltaplaukė mergytė puikiai aprėdyta žydria kepuraite ir apsiaustėliu; apkabinusi rankomis kaklą juodai apsilvilkusios ponios, ji nenustodama balsu rauduoja: — “Oi, berniukas! berniukas!...”

Kitą rytą jau afiša nebegarsino “guminio berniuko” mankštėnimosi. Jo vardo ir paskiau niekas nebeminėjo: ir nebebuvo ko minėti: guminio berniuko jau nebebuvo pasaulj.

Pabaiga.

Iš rusų kalbos vertė

PAVASARIO RYTMETĪ.

Sutviskėjo deimantėliai —
Pievoj rasos sidabrinės,
Kuomet saulės spindulėliai
Į pievuzę smigo-pynės.

Ir nušvito mano akys,
Ir nudžiuvo man blakstienos,
O sielužė, it plaštakis
Susilaukė linksmios dienos.

Kur tik žvelgsi — linksmumėlis:
Gėlės žydi, paukščiai gieda,
Pavasaris vėjužėlis
Atgimimo raitais rieda.

Į giružę, į pievele,
Veržias, lekia sielužėlė,
Kad surasti sau gėlele —
Jauną, gražią žibuoklėle.

Buolio Sunus.

PRIEŠ SKRIAUDĖJUS REIK KOVOT!

Kolei vargas sviete bus
Ir kankins darbininkus,
Kol skriaus ponai, kunigai, —
Tol gyvensim vargingai.

Norint skriaudas panaikint —
Savas spėkas reik pažint;
Nereik skųstis, bėdavot, —
Prieš skriaudėjus reik kovot!
16-VII-22.

Buolio Sunus.

ATMINČIAI DRAUGĖS A. A. SARAPIENĖS.

Žaibo greitumu,
Liudna žinia mums atėjo;
Širdis skausmu suvirpėjo,
Kad draugę į kapus lydėjo.
Kuri dirbo del žmonijos,
Vargdienių klasės gerovei,
Laisvės dienos nesulaukus,
Kuną žemė jau užklojo.

Dabar ilsės naktį, dieną,
Atskirta nuo mūs viena.
Vėjas kapą tik šiurena,
Gėlės vystančios linguoja.
Mes tol tavę neužmiršim,
Pakol sunkią kovą tęsim,
Tavo kapą mes lankysim,
Gėlių puokštėm jį kaišysim.

J. D. Bendokaitis.

EIMANAVIMAS.

Dienos, metai greitai slenka,
Greitai liksim mes seni,
Tuoj ir dirbti negalėsime,
Greit gal tapsim alkanį.
Kolei spėkos mus yr' tvirtos,
Tol mus gerbia darbdavys,
Bet kaip tik mes ją prarasim,
Tuoj iš darbo pavarys.

Kaip sveikatą mes prarasim,
Nieks mūs dirbti nesamdys.
Juk elgetoms mes nebusime?..
Reikės mumis badu mirt.

Bet tik vilties nenustokim,
Ateitis tuoj bus nauja;
Už teisybę kovon stokim,
Pražus kraugerių gauja.

J. D. Bendokaitis.

ŠEIMININKIŲ SKYRIUS

Konservuoti vaisiai. Dabar yra sezonas konservavimui vaisių dėl žiemos. Veik kiekviena šeiminkė neapseina žiemos laiku, be kokios nors uogų košės arba vasarinių vaisių, bet perkamos uogos bei vaisiai, sudaryti kenuose, tankiai juose randi žemių ir nėra taip skanūs, kaip kad būna sutaisyti pačios šeiminkės. Konservavimas vaisių neima daug laiko ir atsieina pigiau, negu pirkti gatavai sutaisytus.

Verdant konservavimui vaisius arba uogas, vartok palivotą puodą, bet jeigu neturi tokio, galima vartot ir aluminum puodas. Stiklus į kuriuos dėsi konservus, išplauk gerai ir pirm dėsiant į juos vaisius, palaikyt bent dešimtį minučių verdančiam vandenyj. Gumus ką dėsi ant bonkų, taipgi perleisk per karštą vandenį.

Syrupas dėl žemuogių, aviečių, vyšnių, slyvų, persikų ir kitų vaisių geriausiai daryt sekamai; imt vieną stiklą vandens ir stiklą cukraus. Tokiam syrupe nenuskęsta nei į viršų nekyla. Syrupą išvirk pirm negu dėsi uogas. Avietes ir slyvas dedant, geriausia, tai nuvalius sudėt į bonkas ir užpylus sirupu, uždaryti ir tuomet virti. Bonkose verdant, uogas liks čielos.

Vaisius verdant, reikia visuomet dėti į verdantį sirupą, virint pusę valandos, tuomet greitai dėti į bonkas. Geriausiai, tai karštame vandenyj laikyti bonkas ir ant lengvos ugnies vaisius, pakol sudėsi. Jeigu patėmysi, kad bonkos nedručiai uždaryta, pervirink vaisius ir sudėk iš naujo.

Dėl greitesnio darbo galima dėti ir sekamai: sudėjus vaisius į bonkas, pridėk ganėtinai cukraus ir vandens, uždaryt dručiai, įtiesk į katilą storo skuduro eilę. Geriausiai tai įdėti keletą plonų lentukių, ant jų sustatyk bonkas ir užpylus vandeniui virink kiek reikia. Nesibijok kelias minutes pavirint ilgiau. Jeigu ant katilo dugno nieko neįdėsi, tai beverdant bonkos truks.

Vyšnių Sokas. Nuplauk ragazėlę vyšnių, nu-rankiok kotelius, sudėjus į puodą, įpilk biskį vandens ir pavirink apie penkiolika minučių. Jeigu nori turėti dviejų rūšių soko, tai į atskirą indą nupilk soką. Likusias uogas su kaulukais gerai sutrink, užpilk vandens, vėla gerai ištrink ir supylus į reto audeklo maišelį, leisk išsivarvėti. Dabar atmieruok lygią dalį cukraus kaip ir soko, pavirink 20 minučių, supilk į bonkas ir da karštą dručiai užkimšk. Labai gerai prie arbatos.

Košės. Aviečių, žemuogių ar kitų uogų košę darant, nučystijus uogas, dėl keturių svarų uogų dėk du ir pusę svarus cukraus. Mėgstant saldžiau, galima cukraus dėti daugiau. Sutrink uogas, supilk cukrų ir virink pusę valandos. Supylus į stiklus, uždenk lengvai ir pakol atvės bent pora kartų nušluostyk nuo dugnelių garą. Atvėsus, išleisk šmotelį lajaus ir užpilk apie ketvirtadalį colio ant viršaus, tuomet uždenk ir padėk į saugią vietą. Geriausiai konservus sudėti į sklepa, bet jeigu sklepo neturi, galima sudėti ir šiaip kur ant lentynos.

Kisieliai (Jellies). Dėl darymo kisielių, reikia uogas nuvalius sutrint ir pavirint apie dešimtį minučių, tuomet supilt į reto audeklo maišiu-ką ir pakabint, pakol visas sokas išvarvės. Jeigu nori turėti labai tvirtą kisielių, tai netrink maišelyj uogų. Dabar pavirink soką apie dešimtį minučių ir pamieravus pridėk tiek pat cukraus. Virk pakol pasidarys apytirštis, taip, kad nuvarvinus lašą ant torielio jei sutirštės, tuoj pilk į stiklines, atvėsus užpilk lajum.

Vaisius ir uogas reikia vartot tikrai gerai išnokusius ir šviežius. Jeigu beverdant košę arba kisielių puodas pradės svilti, tai padėk po puodu ant ugnies "assbestos", kurią galima nupirkti už dešimtį centų; vėliaus galima vartot duonos padžiovinimui.

K. P.

Greitas pyragas. 3 kiaušiniai, 2 puodukai rudo cukraus, du trečdaliai puoduko sviesto, 2 puod. miltų, pusė puod. rūgštaus pieno. Sumaišyk ketvirtadalį puod. cocoa ir šaukštuką sodos su puse puoduko karšto vandens.

Iškepus pyragą, kuomet atvės, uždėk ant viršaus košelę, sekamai sutaisyta: puodukas ir pusė malto cukraus (Powder sugar), šaukštas cocoa, biskis sviesto ir du šaukštai saldaus pieno. Gerai išplakus pridėk į vidurį ir gražiai aptapnok viršų ir šonus.

Vinikaitienė.

KORESPONDENCIJOS

BROOKLYN, N. Y.

Iš LMPSA. 1 kp. Susirinkimo.

7 d. birželio įvyko 1 kuopos susirinkimas. Nors narių atsilankė nedaug, bet susirinkimą galima pavadinti gyvu. Iš raportų pasirodė, kad kuopa randasi gerame stovyje. "Darb. Balso" išplatinama virš 60 ekzemplierių kiekvieno mėnesio.

Kuopa nutarė rengtis prie perstatymo didesnio veikalo. Bet dėl geresnių pasekmių nutarė užkviesti A. D. P. Liet. Sekcijos 1 kp. ir ALDL. 1 kp., kad bendromis jėgomis perstačius veikala. Tam darbui išrinkta komisija.

Buvo renkama sekančiam pusmečiui kuopos valdyba; išrinkta šios draugės: or. K. Viltrakiutė, prot. sekr. T. Vasikoniutė, turtų sekr. J. Bimbiėnė, išd. Zablackienė. Reikia tikėtis, kad naujai išrinkta valdyba darbuosis dėl kuopos labo.

Buvo atėjęs atstovas nuo Brocktono District Shoe Workers Unijos su atsišaukimu remti streikierius finansiškai ir morališkai. Perskaičius atsišaukimą, duota atstovui kalbėti. Jis paaiškino plačiai apie streiką ir prašė remti streikierius. Labiausia reikalavo, kad niekas nevažiuotų į Brockton, Mass. čėverykų išdirbystėn dirbti laike darbininkų streiko.

Išklausius atstovo kalbos, likosi paaukuota \$5.00 iš kuopos išdo ir art vietos narės sudėjo \$5.10. Viso likosi atstovui perduota \$10.10.

Nutarta perkelti susirinkimus iš pirmo ketvergą į antrą. Todėl visos narės įsitemykit, kad dabar kuopos susirinkimai bus antrą ketvergą kiekvieno mėnesio. Tik visos turime juos lankyti, nes nuo mūsų priklauso kuopos augimas. Jei mes visos lankysimės į susirinkimus, jie bus daug sekmingesni.

K. Korespondentė M. P.

REIKIA SUORGANIZUOTI LMPS. KUOPĄ
BRONX'E.

Skaitant darbininkiškus laikraščius ir tēmijant kiekvienos lietuvių kolonijos darbininkų veikimą ir matant, kaip kitose kolonijose moterys darbininkės turi suorganizavę LMPS. kuopas ir net nekuriuose kolonijose draugės pralenkė vyrus savo veikime, kaip tai: dailės srityje ir įvairiomis aukomis, bet nesmagu gyventi toje kolonijoje, kaip New Yorkas, kur nėra mūsų draugių organizacijos, kuri savo darbu prisidėtų prie pagerinimo darbininkų buvio ir švietimo tamsesniųjų, kurios yra po kunigų įtaka. Juk New Yorke gyvena virš 7000 lietuvių, iš kurių tik Bronx'e 220 šeimynų. Tat yra pusėtinai didelė šeimyna lietuvių darbininkų, iš kurių būt galima surasti bent 30 draugių, kurios sutiktų priklausyti prie LMPS. Tuom darbu turi užsiimti draugė Gaškauskienė ir D. Raibužiutė. Ypatingai drg. Gaškauskienė, kuri yra ištikima kovotoja už darbo žmonių reikalus. Yra prasižengimas apleisti savo koloniją, kurioje gyvena, ir priklausyti kitoje kolonijoje, kur darbininkų veikimas pusėtinai stiprus. Draugė Gaškauskienė turi apleisti Brooklyno pirmąją kuopą, o Raibužiutė Yonkerio 105-tąją, ir pradėti organizuoti kuopą Bronx'e, o aš esu tikras, kad pasekmės bus džiuginančios. Esant kuopai, būtų galima gauti draugių ir iš žemutinės dalies miesto, kurios sutiktų priklausyti. Mums reikia išsklaidyt Bronxo lietuviams mintis apie bažnyčios statymą, bet be organizacijos mes to negalėsime padaryti. New Yorko lietuviai darbininkai turi pabusti ir stoti į kovojančių eiles už pagerinimą darbo klasės būvio. Pažvelgkime patys į save, kokiose stubose gyvename, daugumas saulės spindulių nematom, nes į mūsų stubas ji negali šviesti pro aukštus mūrus. Daugelis turi dieną ir naktį žiburius deginti ir po kelis kambaryje gyventi. Jūs, draugės, lengviau galėtumėt rauti tasias nuodingas šaknis iš darbininkų tarpo, nes jūsų žodžiai jautresni, negu vyrų, jūs galite tą padaryti jeigu tik pasišventusiai dirbsite, o tas darbas priklauso jums. Turėdamos LMPS. kuopelę, galėtumėte suorganizuoti vaikučių draugijelę, lavintumėt tuos ateities žiedus, neduotumėt jiems veltui laiką praleisti, o tą jaunoji gentkartė užaugus paačiuotų jums už nurodytą jiems prakilnų gyvenimo taką ir pažinimą darbo žmonių reikalų. Tad prie darbo, draugės! *A. Ma—čiu.*

LAWRENCE, MASS.

Po biskį žingsniuojam pirmyn.

Birželio 10 d. atsibuvo LMPS. 38 kuopos pusmetinis susirinkimas, apie kurį yra smagu pažymėti, kad daug naudingo darbo buvo atlikta. Tarp kitko, besvarstant pasirodė ADP. LS. 22 kuopos raštininkas, kuris pridavė porą laiškų, kviečiant prisidėti prie darbininkiškų organizacijų sąryšio ir prie korespondentų biuro, kuris steigiamas Lawrence. Po apkalbėjimui nutarta prisidėti prie Sąryšio, taipgi išrinkta koresp. į biurą d. Z. B. Penkauskienė. Išduotas raportas iš fėrų, kurie buvo surengti politinių kalinių šelpimui. Iš raporto pasirodo, kad pelno pusėtinai liko — 280 dol. Prie kp. prisirašė trys narės: d. M. Stankiutė ir d. V. Petronienė ir persikėlė iš 85 kuop. Z. B. Penkauskienė. Susirinkimas buvo gyvas ir be jokių užsipuldinėjimų. Mat, narės jau pamatė, kad naudos visuomenei nėra iš tusių ginčų, tai ir stveriasi tikro, aktyvio veikimo, kuris be abejonės, atneš gerus vaisius.

38 kuop. koresp. Z. P.

KAS ATSIKIO SU LMPS. 18 KUOPA?

HARTFORD, CONN. — Nesmagu yra rašyti žinutes, kurios būna kai kam nepatinkamos, ir visiems abelai nelinksmios. Bet draugių progresiųjų apsileidimas verčia tatai daryti.

Neseniai 18 kp. rengdavo mągumynų vakarėlius, prakalbas, platindavo literaturą ir žodžiu sakant jos veikimas buvo matomas vietos progresyviame judėjime. Pereitais metais turėjo savo delegates ir F. of S. R. Bet deja, neilgai tas darbas tęsėsi. Pereitais metais atlaikė 9 susirinkimus, o dešimtam susirinkimui ardinantis, pastatė kryžių del LMPS. 18 kp.

Nuo to laiko formalių susirinkimų nelaiko. Kelios draugės suėję pasimoka ir užbaigtas kriukis. Dabar klausimas kyla, kas kaltas? Mano nuomone, jeigu šeiminkas savo šeimyna nesirūpina, tai ir šeimynoje yra betvarkė. Kaltė puola, ant buvusio LMPS. 18 kp. komiteto, ypačingai organizatorės, nes org. nebandė šaukti susirinkimo, ir pati į jį neateidavo ir iš org. nerezignavo. Tai ko jau reikia norėti iš paprastų narių. Jeigu org. būtų buvusi mažai apsi-pratusi su darbininkų judėjimu, tai būtų atleistina, bet dabar org. E. V. Bagdonienė, pirma buvo veikli narė netik LMPS., bet ir kitose darbininkiškose organizacijose, ir net 8 Rajono buvo organizatore. Ir taip apsisleisti, tai jau žiurint iš šalies, negalima užtylėti.

Jeigu jau "pavargai" veikime, tai nors kitoms reikėtų netrukdyti. Jeigu "negali" darbo atlikti, tai užleisk kitiems. Abelai kaltinti reikia ir visas 18 kp. komitetas, jeigu org. nesilankė ant sus. reikėjo jos vieton išrinkti kitą, ir darbas varyti pirmyn.

Dirva čia yra plati ir yra moterų, kurios myli priklausyti prie darbininkiškų organizacijų, tik reikia pakalbinti, pakviesti, nes pereitais metais kp. rodosi, turėjo apie 30 narių. O kur jos dabar? Tai tik draugė O. Giraitienė tai vis nepaliauja, darbavusis del LMPS., — platina "Darb. Balsą" ir šiaip dalyvauja visokiam darb. judėjime.

Man rodosi, draugės, kurios nori palaikyti LMPS. 18 kp., turėtų kuogreičiausiai sušaukti susirinkimą, ir išrinkti naują valdybą ir sutvarkyti kuopos veikimą. O palikti viską "dievo valiai", tai stačiai prasižengimas prieš darb. klesą. Reikia pastebėti, kad jau buvo suorganizuota ir A. Ž. vaikučių draugijėlė, po vadovyste LMPS., o šiandieną nieko nėra; tai didžiausias progresiųjų apsileidimas!

Draugės, buvusios narės, pagalvokite apie atsteigimą 18 kuopos ir pastatykite ją ant tvirto pamato. Pasirodykite, kad esate moterys darbininkės, ir jums rūpi darbininkų reikalai.

Vargo Šimūs.

KAS REMIA "DARBININKIŲ BALSĄ?"

LMPSA. 81 kp. Chester, Pa. aukavo	\$15.00
" 91 kp. Maspeth, N. Y. aukavo iš izdo	5.00
" 8 kp. Lawrence, Mass.	5.00
" 8 kp. Lawrence, Mass. prisiuntė	19.87
" 1 kp. pelnas nuo išvažiavimo	6.00
" 44 kp. Norwood, Mass. aukovo iš izdo	5.00
" 113 kp. Inkerman, Pa. aukovo iš izdo	5.00
Viso	\$55.87

Draugės, sulaukėme vasaros sezono, tai pasistengkime visos kuodaugiausia pasidarbuoti del "Darbininkų Balso". Visos kuopos pasistengkite surengti nors po vieną pikniką arba išvažiavimą del "Darbininkų Balso" naudos, nes vasaros laike yra daug lengviau sukviesti publiką į puikias išvažiavimų vietas, negu žiemą į svetaines. Tai todėl ir išnaudokime tas progas. Rengdamos piknikus arba išvažiavimus turėsime dvigubą naudą. Viena, tai pasilinksminsimės, o antra padarysime kelius centus pelno ir tuom sustiprinsime "Darbininkų Balsą".

Kurios kuopos bus pirmutinės? širdingai ačiu už aukas.

O. Šimoliuniutė, "Darb. Balso" Adm.